

YA'AT AYUUK JA JESUCRISTO TYUKNĪJA'WI KUMAA'YJØTPY JA JUAN

Ku ja Jesucristo ttuk'ijxy ja Juan sa ja naxwii'ñit yjatt

¹ Ya'at idø'on tiy'ajtin midi ja Dios Teety tyukmadoow ja Jesucristo, jøts ja pyadumbi pyabøjkpi ttuk'ext ttuknijawit sa nøjkx yjatt kyubatt tsojk ya naxwiiñ. Nay øts ja tiy'ajtin tuki'iyi tø xuk'ixy tø xuknijawi sa tu'uk y'ankilis tø xukmigajpxy.

² Xjats øts njaadyangijxy tuki'iyi pøni ti jaty ja Dios Teety møøt ja nwindson'ajtim Jesucristo tø xuk'ixy xukmadøy.

³ Tya'øy'ajtidip ja Dios kyunuu'kxin pøn ya'at nøky t'ejxp jøts tpadu'unt, nayide'ents ja' pøn tmadoop, pø wingompxi dø'on jøts jade'en yjatt sam yø nøky wyā'añ.

Ku ja Juan tnija'ayiyi'ñ pøn jaty ja Dios tjanchja'widip ja niwixujkpi kajp

⁴ Øts Juan, øts meets ya'at nøky ndanija'ayip pøn ja Dios tjanchja'widip, ja niwixujkpi kajp midi jam Asia y'etjotp. Paat meets ja kunuu'kxin øy'ajtin midi ja Dios yajkpy, ja' midi xemikøjxp jujky'ajtp, nayide'ents mgunuu'kxidit ja niwixujkpi ja'win midi møøt y'ity ja Dios Teety.

⁵ Wan mgunuu'kxyidi nayide'en ja nwindson'ajtim Jesucristo pøn tnanky'ejxip ja tiy'ajtin, jøts pøn myijawyeen tø yjukpyøjkojmi jap

oo'kpi jutjɔtpy. Ja'ats nayide'en tniɣutujk'ajtp nɪduki'iyi ja mɔj windsɔndɔjkti ya naxwiiñ. Nayide'en ja Cristo xpa'ayø'øyimp sa tɔ xyikpøkwyaaajchim ku tɔ wyidsuñ wyidaxy adøm nbøkyøjxp.

⁶ Tɔts ja xpiktaajkyim jade'en øyjaa'y mɔjaa'y, jɔts nbadu'unindit ja Dios Teety yja' midit yeety'ajt nwindson'ajtim. ¡Wan tja'myejchim xemikøjxp ja Dios y'øy'ajtin myøk'ajtin! Jade'en idø'øn ja yjatt.

⁷ ¡Meets, uk'ejxti ukmadowdi, jade'en idø'øn ja Cristo mye'ent yootsjɔtpy! Jɔts nɪduki'iyi n'ejxint, nayide'en ja'adi pøn ja nwindson'ajtim yik'ayo'ombaajti kruskøjxp; janch ya'axtip janch ji'idyip ja naxwiiñit jaa'y ku jade'en t'ejxtit. Jade'en idø'øn ja yjatt.

⁸ Yide'en ja Dios Teety wya'añ pøn ja myøk'ajtin mɔj, jɔts pøn xemikøjxp jujky'ajtp: “Øts idø'øn ja tso'ondaajkin jɔts øts nayide'en ja jøpkøjxin'ajtin nyajkpy.”

Ku ja Juan t'ijxy ja Cristo

⁹ Øts Juan, meets nmigu'uk'ajtpy ku ixyam nayide'en ngu'ayo'ombaajtindi ja nwindson'ajtingøjxpit, paty adøm xmø'øyim ja øy'ajtin ja tuda'aky'ajtin jɔts ja xyik'ejtint ma ja kyutujk xanatanaa'yimp. Jam øts wyinaty ndsumchøøni ma txøøw'aty Patmos jam mejy kyujk'am, ja'agøjxp ku øts ja Dios kyajpxy ngajpxwa'kxi jɔts ja Jesucristo yja' nnigajpxi.

¹⁰ Domingi xøøw wyinaty ku øts ja Espiritu Santo adsu'jky xatøki, jɔts kumaa'yjɔtpy møk øts xjiguyaaxi ejxim tu'uk ja puxujx,

¹¹ yide'en ja wya'añ:

—Øts idø'øñ nyiktso'ondaajk tuki'iyi jøts nay øts nyikjøpkøxp. Midi jaty m'ejxp mnijawip, tanijayi pøn ja Dios ja'ajtíp mā niwixujkpi kajp jam Asia y'etjotp. Ja' xyøøw ja kajp: Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia jøts Laodicea.

12 Xjats n'ejxjimbijty pøn øts xmigajpxp, jøts n'ejxpaaty wixujk ja kandleeri midi tum oori.

13 Jam wixujkpi kandleeri kujk'am n'ijxy tu'uk ja jaay jade'en sam adømin, jade'en ja wyet tyek'ok'am paat kyida'aky. Tum oori ja chum kyaxi'iky midi ja'tp kyachwiiñ.

14 Ja kyubajk, janch amuum poop ja wyaay kyaxi'iky ejxim ja poop pixyin, ejxim tsap'øøpkyin, jøts ja wyeen jade'en kyaxi'iky ejxim jønyowin.

15 Ja tyeky, jade'en kyaxi'iky janch amuum tsamamp ejxim ja pujx n'uk'ejxint midi janch tøø'kxp, midi øyip ornijøtpy; ku ja kyajpxy, møk idø'øñ nmadoo'wint, jade'en ejxim ja møj nøø y'iichin.

16 Jam y'aga'ngyøjøm tmach'ity wixujk ja maadsa', jøts y'aawjøtpy pyidsimy tu'uk ja yøñchujx midi janch jøpxuu'ñ jøts adsow jøøjp. Jade'en kyaxi'iky ja wyeen ja y'aaw ejxim ja xøøw møk y'añin.

17 Ku øts n'ijxy jade'en, winets øts ojts øøky nayjawiyi nnaxkida'aky ja' tyekyjø'øm, jøts øts ojts y'aga'ngyø' xanixajy jøts ø xnimaay:

—Kidi mdsø'øgi; øts idø'øñ, tø nyiktso'onda'aky tuki'iyi nayide'en sa nyikjøpkøxt.

18 Jujky'ajtp øts idø'øñ øy tø nja'øøky, xemikøjxp njujky'aty jøts øts ja møk'ajtin njagyeypy, jøts øts nyikjujkyøkt pøni pøn tø y'ookti tyigøydi.

19 Jaadyangøx tuki'iyi midì ixyam m'ijxpy, midì ixyam mnija'wip, jøts midì jatwamp.

20 Jade'en idø'øn ja twandijy midì tø x'ixy, ja wixujkpi maadsa' n'aga'ngyøjø'øm jøts ja wixujkpi kandeeleri nayide'en: ja wixujkpi maadsa', yø' twandejp pøn ø ngugajpxy'ajtpy mā øts ja njanchja'wibitøjk jamdi mā wixujkpi kajp jam, jøts ja kandeeleri ja janchja'wibitøjk ja'adi, pøn jam'ajttip.

2

Ya'at ayuujk ja nwindson'ajtim tyaniguejxpy ja yjaa'y mā ja wixujkpi kajp: Yide'en jawyeen yik-tanija'ayiyi'ñ ja Efesit jaa'y

1 'Nijayi øts ngugajpxy midì jam Efeso sã øts ixyam nnigajpxy: “Yide'en ja wya'añ pøn jam y'aga'ngyøjø'øm tmach'ejtp ja wixujkpi maadsa' jøts pøn jam tanaapy wixujkpi kandeeleri kujk'am:

2 Wa'ats ø nnijawi tuki'iyi pøni ti mdumpy; nnija'wip ø tuki'iyi sã møk mduñ øts køjxp, jøts sã mduda'aky'aty, nayide'en ø nnijawi ku xkagupiky pøn ka'øyja'y'ajttip. Tøxi x'ixy tu'uk jaty pøn nugo nadyejidip øts ngudanaabyitøjkti, ka'ap ja tyiy'ajtin wyingaxi'iky, nugo ja wyindaayidi.

3 Øy møk ja maa'kxujkin tø xjagyepy ku tø xpaduujni øts nja', jøts ku tø xku'ayo'ombaadi øts køjxp, jøts ka'ap ja jotkøjxin tø xmøøt'aty.

4 Tu'uk øts nga'øyjawi mets ja mjaa'y'ajtin: ku mets ka' nayide'en x'uktsojknì sam xyiktso'ondaajky.

5 Paty ø nwa'añ, ja'myats pøni mā tø mduu'digøy, jøts xyiktigatst ja mwinmaa'ñ, jøts nayide'en

xu'unt sam jawyeen tō xuñin. Pøni ka' xuñ jade'en, nbøjknip øts yø kandleeri midi mmøøt'ajtpy.

⁶ Ots idø'øñ yjade'eni, mjagyejpy nayide'en ja øy'ajtin ku nayide'en xkatsøky ja nicolaítas y'ixpøjkin sam ø ngatsøkyin.

⁷ Madowdi yikxon sam ja Espíritu Santo tmigajpxy pøn ja Dios ja'ajtip, yide'en ja wya'añ: Pøni pøn tmimajadaqk ja miku' yja', ja'ats nmo'op ja øy'ajtin xemikøjxp ma Dios y'ity."

Yide'en ja Esmirnit jaa'y yiktanija'ayiyiñ ja ayu-ujk

⁸ 'Nijayi nayide'en øts ngugajpxy pøn jam ejtp ma øts njanchja'wibitøjk jam Esmirna kajpjotp: "Yide'en ja wya'añ pøn tuki'iyi tō tyiktso'onda'aky jøts pøn nayide'en tyikøxp, ja' pøn o'jk jøts yjujkyøjkojmi oo'kpi y'agujkpy:

⁹ Nnija'wip ø tuki'iyi pøni ti mdumpy; pøni sa m'ayøy mwinmay, øy yø meeñ kyidyimy'ity, tō ja Dios mdsuj'ijxyi mdsujawiyi ja' wyingujkp. Nnija'wip øts ku mjemigajpxyi mdemigajpxyi winaagin pøn nugo nadyejip israelit jaa'y, yø' yide'en nugo tjayikmajada'akwajnidip ja miku' yja', pø ka'axi Dios ja tja'aji.

¹⁰ Kidi mdsø'øgidi pøni sa mjattit mgubattit; yø miku' mnankchumwajniyidip jøts nidu'uk nidu'uk myikjot'ejttit, jøts xmajtstu'uttit ja Dios yja'; øy yø mjayik'etidit majk xøøw puxøjkjōtpy, tu'ugyi ja mwinmaa'ñ xyik'ettit o mjadyimy'oookti, øts mee nmo'op ja jujky'ajtin midi xemikøjxp.

¹¹ Madowdi yikxon sa yø Espíritu Santo tnigajpxy pøn ja Dios ja'ajtip, yide'en ja wya'añ:

Pøni pøn tmimajadakp ja miku' yja', ka'ap ja tpaatt t'ext ja ayodaajk. Ka'ap ja y'anmija'win sa yjatt.”

*Yide'en ja Pérgamit jaa'y yiktanija'ayiyiñ ja ayu-
ujk*

¹² Nijayi nayide'en øts ngugajxpy pøn jam ejtp ma øts njanchja'wibitøjk jam Pérgamo kajjotp: “Yide'en ja wya'añ pøn tmøøt'ajtp ja yøñchujx yjøpxuu'ñ adsow jøøjp:

¹³ Nnija'wip ø tuki'iyi pøni ti mdumpy jøts ku jam ja miku' møk y'ane'emy ma mdsøøni, ka' xja'dyigøy ja mjanchja'win øy øts njanchja'wibitøjk yjadyimy'ø'jky pøn txøøw'ajt Antipas, pøn øy tsuj xpaduujni øts n'ayujuk.

¹⁴ Ya'at øts n'øy'ijxpy nga'øy'ijxpy pøni ti mdumpy: jam meets winaagin jam Pérgamo, pøn tkamajstu'utwamp sam ja Balaam ja y'ixpøjkin jekyip tyik'ity, ja'ats ojts t'agajpxi ja Balac jøts ttukmado'ot ja israelit jaa'y sa tyundigø'odyit. Ojts ttukmadøy jøts tjøø'kxtit midi tø wyinaty yiktamiyøxy ja maxandsaa, jøts nayide'en o sa pøn ñamyøøt'atiyidit.

¹⁵ Nayide'en meets jam winaagin pøn tkamajstu'utwamp ja nicolaítas y'ixpøjkin midi øts ngatsøjkpy.

¹⁶ Paty ø nwa'añ, jøts tyiktigatstit ja wyinmaa'ñ; pøni ka'ats, tsojks ø nnøjkxt jøts ndatseptu'unt ja nyøñchujx midi pidsømp n'aawjøtpy.

¹⁷ Madowdi yikxon sa yø Espíritu Santo tnigajpxy pøn ja Dios ja'ajtip: Pøni pøn tmimajadakp ja miku' yja', ja'ats nmo'op ja jii'kxy midi yiktejp maná midi yu'uch ejtp; nayide'ents ø nmo'ot ja mutsk tsaa'u'nk midi poop, japts tu'uk

ja xøøw kyøxja'ayi midi jemy jøts midi ka' yik'ixy yiknijawi, ja'ayi tu'uk tnija'wip pøn ja yikmøøpy.”

*Yide'en ja Tiatirit jaa'y yiktanija'ayiyi'ñ ja ayu-
ujk*

18 'Nijayi nayide'en øts ngugajpxy midi jam ejtp ma øts njanchja'wibitøjk jam Tiatira kajpjtøp: “Yide'en ja Dios U'nk wya'añ pøn ja wyeen jade'en kaxø'kp ejxim ja jøn'ayowin, jøts ja tyeky ejxim tu'uk ja pujx midi janch tøø'kxp tsamamp:

19 Nnija'wip øts tuki'iyi pøni ti mdumpy, sa mmigu'uk xpa'ayø, sa ja Dios kyajpxy xpaduujni, sa xpudøki pøn ti ka'ejttip jade'en sa mduda'akyjaa'y'aty. Tø øts nja' xyikmiweni xyikaja'aji jawaani øy yam, ka'ap jade'en sam jawyeen tø xyikts'o'nda'aky.

20 Ya'at ø n'ijxpy nga'øyya'wip mets køjxp: ku xkupiky ja ka'ødyø'øxy Jezabel, pøn ñadyiyi ja Dios kyajpxy tkajpxip, nugots ja y'ixpøjkin ja ttawin'iiñ øts ja njanchja'wibitøjk kuk idø'on øy o sa pøn ñamyøøt'atiyit jøts ku tjøø'kxtit midi tø yiktamiyøxy ja maxandsaa.

21 Tøts øts nayide'en njanøjmi jøts tyiktigatst ja wyinmaa'ñ sam pyaat'aty, ka'ats ja tpadunwa'añ: ka' tmajtstu'utwa'añ ja kya'øy'ajtin.

22 Øts ja nwandu'ump sa ja yuu ja pa'am pyaadiyit, nayide'en niduki'iyi pyaatkøxyit ja ayo'on pøn jaty møøt tø tyundigø.

23 Nwandu'umpts øts nayide'en ja y'u'nk ja y'una'jk pøn ka'ødyø'øxy'ajttip. Jade'en idø'on t'ejxtit tnijawidit niduki'iyi øts njanchja'wibitøjk sam øts wa'ats n'ejxkapy sam pøn tu'uk jadu'uk

wyinmaa'ñ tjagyejpy y'am yjotp. Nidu'uk nidu'uk meets ndiidyu'undit pøni sa jaty pøn tø y'adø'øtsti.

²⁴ Ka'ap øts sa nwa'andijy ku ja ka'odyø'øxy yja' tø xkabaduujni ku ja miku' kyootswinmaa'ñ tø xkayikmajadaajki.

²⁵ Padun'etti xemikøjxp ja winmaa'ñ midi myiktundip kunim ø nme'ent.

²⁶ Pøni pøn tmimajadakp ja miku' yja' jøts nayide'en ttu'unt sam ø ndsøkyin, ja'ats nmo'op ja møk'ajtin jøts tniwindsøn'att niduki'iyi ja naawii'ñit jaa'y.

²⁷ Yø'øbi møk'ajtin midi øts ja Dios Teety tø xmø'øy, nay yø'øts mdaba'ejxtip mdabayø'ødyip ja naawii'ñit jaa'y.

²⁸ Nayide'ents meets nmo'ot ja øy'ajtin jøts meets møøt n'ett xemikøjxp.

²⁹ Madowdi yikxon pøni sa jaty ja Espíritu Santo tnøjmi ja janchja'wibitøjk pøn ejtip jam ma niwixujkpi kajp.”

3

Yide'en ja Sardisit jaa'y yiktanija'ayiyi'ñ ja ayu-ujk

¹ Nijayi nayide'en øts ngugajpxy pøn jam ejtp ma øts njanchja'wibitøjk jam Sardis kajpjtöp: “Yide'en ja wya'añ ja' pøn tkajxp ja niwixujkpi kugajpxy jøts midi tpøkjø'kp ja wixujkpi maadsa': Wa'ats ø nnijawi pøni ti mdumpy. Ots myiktijy myikwa'añ ku øy tsuj mduñ, nnija'wip øts ku ka' mduñ.

2 Jawidi, nay'ejx'etidi, jøts ka' jadi'iñi mwĩndigø'ødyit; n'ijxpy nnija'wip øts midi mdumpy ku ka'ap tyiy'aty Dios wyindump.

3 Ja'myatsti ja øy'ayuujk ja øgyajpxy midi tø xmadowdi tø xukpøkti; nay yø' mbadu'undip jøts ja mwĩnmaa'ñ xyiktigatstit. Ku xkatu'unt sam nwa'añ, winets ø nme'ent adsu'jky sam ja maa'tspi myiñ, nika'ap ja xnijawit pøni juuni nme'ent ejxpi payø'øbyi.

4 O meets yø'øbi winmaa'ñ tø xjababiky, jamts winaagin pøn øy wa'ats jaa'y'ajttip, ja'ats ø møøt n'ity xemikøjxp sam pyaat'atyi.

5 Pøni pøn tmimajadakp ja miku' yja', ja'ats ja wa'ats'ajtin tsuj'ajtin tpaatp, ka'ats øts ja xyøøw nyiktigøjyi midi tø yikja'ay jap nøkyjøtpy ma jap y'ity ja jaa'y xyøøw pøn juky'ajttip xemikøjxp. Ngajpxkaxø'jkijxpy øts ja jam Dios Teety wyindump jøts jam y'ankilis wyindump.

6 Madowdi yikxon pøni sa jaty ja Espĩritu Santo tnøjmi ja janchja'wibitøjk pøn ejtip jam ma niwixujkpi kajp.”

Yide'en ja Filadelfit jaa'y yiktanija'ayiyi'ñ ja ayuujk

7 'Nijayi nayide'en øts ngugajpxy pøn ejtp jam ma øts njanchja'wibitøjk jam Filadelfia kajpjotp: “Yide'en ja wya'añ ja' pøn øy'ajtp wa'ats'ajtp, ja janchpi ja tiiby, nayide'en ja møk'ajtin tjagyepy jade'en ejxim ja rey David y'ijty yikutuky: Ku ja tuu' nyik'awa'aach ka' pøn mibaat tyik'awa'atst.

8 Nnija'wip øts tuki'iyi pøni ti mdumpy. Tøts ja mduu' nyik'awa'aach midi ka' mibaat pøn

tyik'adukt; øy ja møk'ajtin waani tø xjagyepy tøts ja n'ayuujk xmøjpiktaajki, ka'ap ø tø xkagupiky.

⁹ Jamts winaagin pøn nugo nadyejip israelit jaa'y jøts øts nja' ñadyijyi xyiktuujni. Ka' tyiy'ajtin, taay ja pyiktakpy ku ja miku' yja' tyiktuujni, nay øts ndukupøkp jøts mwindsø'øgiyit, m'ejxkapiyit ku mee ndsøky.

¹⁰ Tø øts n'ayuujk xpaduujni ku øy tuda'aky mjaa'y'atti sa d'øñ nda'ane'emy, nayide'ents nbøkji'kpy n'ejxji'kpyts meets m'øy'ajtin. Jats yik'ext ku ja møk ayo'on ku ja tiidyu'unin ñaxkida'akt jøts ja payø'øyin tyunit pøn jaty tø y'øy'atti ya naxwiiñ.

¹¹ Me'emp øts tsojk. Yik'etim yø mwinaa'ñ jade'en sa tø xpaduñ, ka' pøn mibaat ja Dios yja' mbøjkxiyit.

¹² Pøni pøn tmimajadək ja miku' yja', ja'ats møjtøkip mā ja Dios, nijuuni ja tkamajstuttit; nayide'ents meets ja Dios xyøøw ndawinja'att jøts ja kyajp midi yiktejp jemy Jerusalen, yø' tsoomp jam Dios wyingukp; ndawinja'apts meets njemxyøøw nayide'en.

¹³ Madowdi yikxon sa yø Espíritu Santo tnøjmi pøn ja Dios ja'ajtip mā niwixujkpi kajp.”

*Yide'en ja Laodiceit jaa'y yiktanija'ayiyi'ñ ja ayu-
ujk*

¹⁴ 'Nijayi nayide'en øts ngugajpxy pøn ejtp jam mā øts njanchja'wibitøjk jam Laodicea kajpjtøp; “Yide'en ja wya'añ ja' pøn tyakp ja tiy'ajtin, pøn tyiktso'ondakøjx tuki'iyi:

¹⁵ Nnija'wip øts tuki'iyi pøni ti mdumpy, ku nugo ejxingøjxp øts nja' xpaduujni, ka'ap amumjoojt.

¡Øy'ajtp ku tu'ugyi xpadu'undit, pøni ka'ats, majt-stu'utkts øts!

¹⁶ Kumi ka' xnijawidi pøni midi ndunwandip, nugo mee møk xyikjotkixy, ndyimyajt-stu'utwampy mee ne'egi.

¹⁷ Nømp mee mwā'añ jøts ku meets jotkujk xyik-naxy, ku niti mgadigø'øxyi; ka'ats mnayjawiyi ku niti mga'ijtxyi, ku nugo wimbeets kugoots xyik-naxy.

¹⁸ Yide'ents idø'øn ja kajpxwejin nmøø'y, jøts ø x'amido'ot xpøktso'ot midi øts nmøøt'ajtpy, jade'ents xpaatt ja øy'ajtin, ja wā'ats'ajtin jøts ja ja'gyujkin.

¹⁹ Jade'engøjxp meets ixyam møk n'ane'emy ku mee nba'ayøy. Møk xwindanidit jade'en sam øts xmijotimbettit.

²⁰ Ejx ku meets ya ngugajpxi y'ity ya mdøk'agi'y; pøni pøn øts n'ayuujk xmadojip jøts øts nja'xkupøjkit, ejtpts øts ja møøt n'ett.

²¹ Pøni pøn tmimajadaǰp ja miku' yja', møøts øts ja n'ett, jøts øts ja kutujk nmo'ot nayide'en sam øts ja Dios Teety tø xmø'øy ku øts ja miku' yja' nmimajadaǰki, møøts øts ja Dios Teety n'ity.

²² Madowdi yikxon sa ja Espíritu Santo tnøjmi ja janchja'wibitøjkmā jam ja niwixujkpi kajp.”

4

Sa ja Dios Teety yikajxa'aky jap tsajpjøtpy

¹ Ku tø jade'en y'ukjaty jøts n'ejxpaaty ja tsajp y'awa'adsī ejxim ja tøjkaawin; jøts ja ayuujk nmadøøy møk sam ja trompeta'an midi øts jawy-
een xmigajpx, jøts øts xnimaay:

—Pat yam, jøts nnanky'ejx̄it tuki'i'iyi sa yjatwa'añ kyubatwa'añ.

² Tø øts wyinaty ja Espíritu Santo xatøki, kumaa'yjõtpy n'ixy jade'en tu'uk ja tsinaabyajt jap tsajpjõtpy ejxim ja møj windsøn yja'ajin, jamts chøøni tu'uk ja jaa'y

³ midi jade'en kaxø'kp ejxim ja tsaa midi janch tøø'kxp tsamamp, sa ja jaspe tsaa, uk ja cornalina tsaa; jamts i'jch tø ñawyidityi, jade'en tyi'kxy sam ja esmeralda tsaa.

⁴ Mā ja møj tsinaabyajt jam, jamts ø n'ixy ee'pxmaktaxk ja tsinaabyajt nawidity, jamts ja møjaa'dyøjk ni'ee'pxmaktaxk chøøniidi, amuum poop ja wyetti jøts tkujup'atti ja koroni janch amuum oori.

⁵ Møk ja anaaw ja widsujk pyidi'iky mā møj tsinaabyajt jam; nay jam wyingujkp wixujk ja jøøn tyøøbyiky, ja niwixujkpi ja'win idø'øñ ja' midi ja Dios Teety møøt y'ity.

⁶ Nay jam møj tsinaabyajt wyindump kyaxi'iky tu'uk ja mejy, janch wa'ats janch tøø'kxp ejxim keega'an.

Jøts jam nayide'en ja møj tsinaabyajt ñawidityi namaktaxk ja jiyujk midi may ja wyeen tmøøt'ajttip, kaxø'kp yjøxki'py kaxø'kp wyindujy.

⁷ Ja myidu'ukpi jiyujk, jade'en ja kyaxi'iky ejxim tu'uk ja kaajin: ja myimajtskpi jiyujk, jade'en ja kyaxi'iky ejxim ja tsakaajin; ja myidigøøkpi jiyujk, jade'en ja wyeen ja y'aaw kyaxi'iky ejxim ja jaa'yin; jøts ja myimaktaxkpi jiyujk kyaxi'iky ejxim ja weejts kyakwidityin.

⁸ Tu'uk jaty ja jiyujk tudujk ja kyank tmøøt'aty, may ja wyeen nayide'en kyaxi'iky yjøxki'py jøts

wyinduujy; x̄inaxy tsunaxy ja Dios t̄ja'myatsti j̄øts ñ̄øm'etti:

Janch øy janch w̄a'ats me Dios Teety,
Mets tu'ugyi ja m̄øk'ajt̄in mjagyejpy,
j̄øts xemik̄øjxp mjujuky'aty.

⁹ Xjats ku ja jade'en ja n̄imaktaxkpi j̄iyujk ttundi,
ku ja jade'en t̄ja'myatsti ja' midi xemik̄øjxp ejtp,
midi tsinaapy m̄øj tsinaabyajt k̄øjxp,

¹⁰ xjats ja ñ̄i'ee'pxmaktaxkpi m̄øjaa'dyøj̄k jatyi
ñ̄agyuxendya'agyidi, j̄øts ja kyoroni tk̄iidyakti jam
m̄øj tsinaabyajt wȳingujkp j̄øts wya'andi:

¹¹ Mets Dios Teety, mets amuum m̄øj sam
pyaat'atyi myikwindsø'øgit myikwinjawit.
Pø t̄øxi xyiktso'ondak̄ijxy tuki'iyi mdsojkingøjxp
j̄øts jade'en y'ett.

5

Ja n̄øky j̄øts ja Borreek U'nk

¹ Xjats n'ijxy ja' p̄øn jam tsinaapy m̄øj
tsinaadyajk̄øjxp ku jam tmach'ity y'aga'ngyøj̄ø'øm
tu'uk ja n̄øky ab̄idity midi ja'ay j̄øtpy j̄øts ñ̄ik̄øjxp,
wixujk weents ja cha'ayi, j̄øts ja jade'en y'adukyi.

² Winets ø n'ijxy tu'uk ja m̄øj ank̄ilis j̄øts ja m̄øk
t'amidøy:

—¿P̄øn paat'ajtip tyik'awa'atst yø n̄øky, j̄øts
t'agø'øtstu'tt yø seeyi?

³ N̄ip̄øn ja tkanadyaja'ejxiyi tyik'awa'atst, ni
tsajpj̄øtpy ni naxwiiñ ni naxpatkipy, n̄ip̄øn ja
tkawin'ejxw̄a'añ.

⁴ Xjats øts nyaaxni n̄jiiñi, n̄ip̄øn kyayikpaaty p̄øn
tyik'awa'at̄sp ja n̄øky j̄øts yik'ext yiknijawit, n̄ip̄øn
ja tka'ukwin'ejxw̄ani.

⁵ Xjats øts xn̄imaay ja m̄øjaa'y tu'uk:

—Kidi mjanchya'axy, jaa tu'uk pøn tniḡubajk'ajtp ja Judajit jaa'y, jøts pøn ja rey David y'apip, yø'øts tø myajada'aky jøts t'agø'øtstu'utt ja wixujkpi seeyi jøts tyik'awa'atst ja nøky.

⁶ Xjats ø n'ijxy tu'uk ja Borreek U'nk tyani ma møj tsinaabyajt jam, ja' kyujk'am ma ja møjaa'dyøjkti, jøts ma ja nimaktaxkpi jiyujk jam. Jamts ja yik'ijxy kyaxi'iky sam ti yjaty kyubety y'ayo'ombaaty. Wixujk ja wyaj tmøøt'aty jøts wixujk ja wyeen; jade'en yø tijy yø wixujkpi ween sam ja niwixujkpi ja'win midi ja Dios tø tkexy ya na_xwiiñ.

⁷ Xjats ja Borreek U'nk tni_nijxxy pøn wyinaty tsinaapy møj tsinaabyajtkøjxp jøts tpøjki ja nøky midi wyinaty myøøt'ajtpy y'aga'ngyøjøm.

⁸ Ku ja tpijky ja nøky, winets ja nimaktaxkpi jiyujk jøts ja ni'ee'pxmaktaxkpi møjaa'dyøjk ñagyuxendyajkidi jam Borreek U'nk wyingujkp. Nidu'uk nidu'uk ja møjaa'dyøjk tmøøt'atti ja kow midi yiktejp arpi, jøts nayide'en tkondi ja poom tøøy'ii'ñ, tum oori ja', jade'en yø poom tijy sam ja Dios'ajot'ajtin midi kyajpxtip pøn jaty ja Dios Teety ja'ajtip.

⁹ Jamts yide'en ja jemy iiy tyikwandøø:
Mets idø'øn mbaat'ajtip yø nøky jøts yø seeyi xkøøtst;
ja pø tøts xniwanguixy niduki'iyi ja jaa'y, o midi kajp o midi ayuujk,
jade'engøjxp ku tø m'ayo'ombaaty ma tø mdsuñ tø mdaxy.

¹⁰ Tø øøts xyikmøjtøki jøts øø nbadu'unt sam ja Dios tsøkyin, jøts øø nwindsøn'att ja na_xwii'ñit.

11 Winets ø n'ixy ja ankilis namay tni'awidetti mā ja møj tsinaadyaajk jam, nay jamts wyinaty ja nimaktaxkpi jiyujk jøts ja møjaa'dyøjkti,

12 møk y'øøwdi tum jade'en jøts wya'andi:
Janch øy ja Borreek U'nk midi tø y'ayo'ombaaty, paat'ajtíp jøts tpaatt ja møk'ajtin ja øy'ajtin, ja wejin ja kajin.

Paat'ajtíp yikwinjawit yikwindsø'ogit.

13 Xjats nmadøy nayide'en ku y'øøwdi niduki'iyi ja naxwii'ñit jaa'y jade'en tsajpjøtpy naxkijxy, jøts jade'en øy ja mā jøts wya'andi:

Janch øy janch møj ja Borreek U'nk, paat'ajtíp yikwinjawit yikwindsø'ogit xemikøjxp.

14 Xjats nayide'en ja nimaktaxkpi jiyujk wyandøø:

—iOts jade'en!

Xjats ja ñi'ee'pxmaktaxkpi møjaa'dyøjk niduki'iyi ñagyuxendyajkøxidi jøts twindsø'ogidi ja Dios.

6

Ja wixujkpi seeyi

1 Jøts ø n'ijxy ja Borreek U'nk ku ja myidu'ukpi seeyi t'ago'otstu'uty ja wixujkpi seeyi, jøts nmadøøy tu'uk ja ñimaktaxkpi jiyujk ku møk yjanchwina'añ jade'en sam ja anaawin, jøts yide'en wya'añ:

—iMen x'uk'ixy!

2 Jøts ø n'ijxy tu'uk ja poop kawaay, pønts ja tyatsinaajyip, arki ja tu'uk pyagajpy. Tu'uk ja koroni yikmøøy ku tø myajada'aky mā tsep, tyun'adø'øtswampy jøts cho'ongojmí.

³ Xjats ja Borreek U'nk ja myimajtskpi seeyi t'agø'øtstu'uty, jøts ja myimajtskpi jiyujk wyaañ:

—iMen x'uk'ixy!

⁴ Jøts jadu'uk ja kawaay kyaxi'iky, tsajpts ja' ñine'kx. Pøn ja ttatsinaapy ja'ats yikmøøy tu'uk ja amøjtsujxyøñ jøts yiktanipijky jøts ja cheptu'unt, jøts niduki'iyi ja naxwii'ñit jaa'y ñañibidøkøxiyit, xem ja yam ñanky'oogiyidit, ka'ap ja jotkujk'ajtin ma.

⁵ Xjats ja Borreek U'nk ja myidigøøkpi seeyi t'agø'øtstu'uty, jøts ja myidigøøkpi jiyujk wyaañ:

—iMen x'uk'ixy!

Winets ø n'ixy tu'uk ja yøk kawaay, pøn ja ttatsinaapy, tati'yin ja wyejts'ijtpy kyøjø'm.

⁶ Jats ja ayuujk nmadøøy jam ñimaktaxkpi jiyujk kyujk'am, ku wyaañ yide'en:

—Wimbatp nøjkx ja trigo jøts nayide'en ja cebada midi amuum tump; aceite jøts ja vino ka' wyimbatt.

⁷ Xjats ja Borreek U'nk ja myimaktaxkpi seeyi t'agø'øtstu'uty, jøts ja myimaktaxkpi jiyujk wyaañ:

—iMen x'uk'ixy!

⁸ Winets ø n'ixy tu'uk ja pu'ts kawaay, pøn ja ttatsinaapy ja'ats yiktanipøjk jøts ja yikjaa'y'ookt. Ix'oojk ja pyamiñi pøn tkudanaapy ja ayodaajk. Xjats ja yiktaguwa'anøø jøts tyik'ayo'ombaatt jawaani kagujkwa'kxy ja naxwii'ñit jaa'y, jade'en'ampyts ja tyik'ookt ku tkaxt ja tsep, ja yuu, ja pa'am jøts ja awa'an jiyujk.

⁹ Jats ja Borreek U'nk ja myimagoxkpi seeyi t'agø'øtstuujty, jøts n'ijxy altajr patki'py may ja anmija'windi pøn tø tku'oogidi ja Dios yja'.

¹⁰ Ja'ats kajpxtip møk, jøts ja Dios yiknimaay:

—Janch øy janch wa'ats me Dios Teety, jøts xuñ ja tiy'ajtín. Juuninim xpáyø'ty xñdyu'unt ja jaa'y pøn øøts tø xyik'øøky ya naxwiiñ.

11 Jøts yikmøøy ja poop wet jøts yiknimaadyi jøts pyoo'kxtit y'awejxtitnim øy winø'ønin. Wan t'uknamyukyidi ja migu'uktøjk pøn tku'ookwajnipnim ja Cristo yja'.

12 Xjats ku ja Borreek U'nk t'agø'tstuupty ja myidudujkpi seeyi, xjats ja tsaachmøk uyx ñajxy. Jøts ja xøøw amuum yøk yjajty ejxim tu'uk ja yøk wetin, jøts ja po' tsajpts kyaxi'jky ejxim ja wa'ats tsajpts ni'jpyin,

13 jøts ja maadsa' kya'y naxkijxy, jade'en ejxim ja tsaachmøk poj tyikajtskø'øy ja ujts tøøm.

14 Jøts ja tsajp jadi'iñi ñawya'kxkøjxniyi, jade'en ja yjajtni ejxim ja nøky jadi'iñi y'abidejtmuky, jøts ja kojpk jøts ja naajx midi mejy kyujk'am tuki'iyi tyigatskøjxni ma ja y'uk'ijty.

15 Xjats ja jaa'y kyakwidejtnidi, t'ixaabyi naxwa'knidi ja nayu'utstaajk, tyøjkiñøø tsaa jutjøtpy tsaa ankjøtpy øy ma. Jajttip ja windsøndøjk ja kumeendyøjk, ja møj ja mutsk. Jajttip ja soldadi wyindsøndøjkti, nayide'ents ja jaa'y pøn mijuy kamijuy tundip.

16 Jøts wyanidi ku ayo'on jade'en t'ejxti:

—iWan ja kojpk wan ja tsaa ne'egi xyik'o'jknindi jøts jade'en xka'ukwin'ejxna'ant ja' pøn jam tsinaapy møj tsinaabyajt køjxp, jøts nayide'en ja Borreek U'nk ka' x'ukmøø'ña'ant ja møj ayo'on!

17 Tøxi ja xøøw jade'en kya'pxy ku ja møj ayo'on jade'en yik'ijxy, nipøn ja jade'en tkamimajada'aky.

7

Ku ja Israelit jaa'y yikmø'øy ja ejxa'an pøn jaty ja Dios tyami'ejxip tyamidsojkip

¹ Ku ja jade'en yjajty jøts ø n'ijxy nimaktaxk ja ankilis ku ja wyinaty tyani naxwii'ñit eskiini køjxp, jamts ja poj ja t'axajtuky jøts ja møk poj niwine'en kyanaxkida'akt naxwiingyijxy mejkyijxy, jøts ja aay jøts ja kipy kyapojwidett.

² Jamts ø n'ijxy jadu'uk ja ankilis xøbidsimbyi myiñ, jap ja Dios syeeyi tmøøt'ajtti pøn xemikøjxp jujky'ajtp. Nay ja'ats møk tnimaay ja nimaktaxkpi ankilis midi wyinaty tø yiktanipiky jøts tuki'iyi tyikwindigøøgyøxt tuktsajp'agida'aky, jøts wya'añ:

³ —Uk'awejxti. Kidi xkaxti ja ayo'on kunim øøts ja ejxa'an nbikta'akt jaa'y wyimbojkøjxp nidu'uk nidu'uk, pøn jaty ja Dios yja' tpaduujnidip. Jaanimts xyikwindigøøty ja naajx, ja mejy jøts ja aay ja kipy.

⁴ Jade'en ø nnimadøy ku tukmagø'pxy ja wixijkxy myaktaxk mil tø yik'ejxandi ja israelit jaa'y pøn ja ñimakmajtskpi y'apteety'ajttø.

⁵ Nimakmajtsk mil idø'on yik'ejxandi pøn tyatsk'apip ja møjaa'y Judá. Nimakmajtsk mil yik'ejxandi pøn tyatsk'apip ja møjaa'y Rubén jøts nimakmajtsk mil nayide'en pøn tyatsk'apip ja møjaa'y Gad,

⁶ nimakmajtsk mil yik'ejxandi pøn tyatsk'apip ja møjaa'y Aser, nimakmajtsk mil yik'ejxandi pøn tyatsk'apip ja møjaa'y Neftalí, nimakmajtsk mil yik'ejxandi pøn tyatsk'apip ja møjaa'y Manasés,

⁷ nimakmajtsk mil yik'ejxandi pøn tyatsk'apip ja møjaa'y Simeón, nimakmajtsk mil yik'ejxandi

pøn tyatsk'apip ja møjaa'y Leví, nımakmajtsk mil yik'ejxandi pøn tyatsk'apip ja møjaa'y Isacar,

⁸ nımakmajtsk mil yik'ejxandi pøn tyatsk'apip ja møjaa'y Zabulón, nımakmajtsk mil yik'ejxandi pøn tyatsk'apip ja møjaa'y José, jøts nımakmajtsk mil yik'ejxandi nayide'en pøn tyatsk'apip ja møjaa'y Benjamín.

Ja mayjaa'y pøn ja poop wet wyet'ajttip

⁹ Ku jade'en nımadøøy jøts ø n'ijxy janch may jaa'y nıkyamachooni. Choondi o magajp, o ti ayuujk tkajpxti pøni sa jadu'uk ja nidu'uk ja kajp ja y'ayuujk tjagyepy; jam twindanidi ma møj tsinaabyajt jøts nay jam ma Borreek U'nk, poop wet wyet'ajttip jøts tixy'aay tkøñidi.

¹⁰ Niduki'iyi dø'øn tja'myatsti ja Dios jøts møk wya'andi:

Yø Dios Teety xyiknitso'ok'ajtim,
pøn jam tsinaapy møj tsinaabyajtkøjxp,
nayide'ents ja Borreek U'nk.

¹¹ Jamts ja ankilistøjk nawidity tnadanidi ma møj tsinaabyajt jam, ma ja møjaa'dyøjk jøts ma ja nımaktaxkpi jiyujk, jøts ñagyuxendyaajkidi ja' wyingujkp ma ja møj tsinaabyajt jam; møj tjanchja'myajtsti ja Dios,

¹² jøts wyandøø:

Nmøja'wip øøts, njanchja'wip øøts Dios Teety.

Mets ja møk'ajtin, ja ja'gyukin jøts ja øy'ajtin
mmøøt'ajtpy xemikøjxp. Jade'en idø'øn
xemikøjxp y'ejxi.

¹³ Jøts nidu'uk ja møjaa'dyøjk wyaañ jøts x'amidøøy:

—¿Pøñ idø'øñ yø'ødi ixja poop wetxøødi, ma dø'øñ yø choondi?

¹⁴ Jøts ø nnimaay:

—Mets mõjaa'y, mnija'wip mets yø'.

Jøts ø xnimaay:

—Yø' dø'øñ jap tø ñaxti ma ja mõj ayo'on jam, ja Borreek U'nk ñi'jpy tø yikpøkwyā'achidi.

¹⁵ Paty idø'øñ jam y'etti mõj tsinaabyajt wyingujkp ma ja Dios chøøni, jamts ja tpaduujnidi ja Dios yja' xinaxy tsunaxy; jøts ja pyøkjø'øgidit xemikøjxp ja' wyingujkp.

¹⁶ Ka'ap ja ayo'on t'uk'ejxnidit, kya'ukyu'ooknidit kya'uktøjtsiñidit, ni an niti kya'ukpaajtniyidit,

¹⁷ jade'engøjxp ku ja Borreek U'nk t'ejx'ity jøts ttukpaatwa'añ ttuk'ejxwa'añ ja wa'ats nøø midi xyikjuyky'ajtim xemikøjxp; nayide'ents ja Dios tyiktigø'øty ja yjotmay'o'jkindi.

8

Ja myiwixujkpi seeyi jøts ja poomdø'øy'ii'ñ midi tum oori

¹ Ku ja Borreek U'nk ja myiwixujkpi seeyi t'agø'øtstuupty, jøts kujkp hora'an y'amongøjxti niduki'iyi jam tsajpjotp.

² Nay jatyi n'ijxy ja niwixujkpi ankilis midi jam tanaadyip Dios wyingujkp ku ja yikmøødyi nidu'uk nidu'uk ja puxujx.

³ Jøts jadu'ukpi ankilis myiiñ jøts jam tyanaay'øyiyi'ii'ñ altajr wyingujkp midi tum oori, poomdø'øy'ii'ñ ja myimeen, jamts yikmøøy altajr wyingujkp may ja poom, jade'ents ja altajrkøjxp ttawinjøjky; jøts jamts ja nayide'en

y'ity y'amido'owin pyøktso'owin ja'adi pøn jaty ja Dios ja'ajtɪp.

⁴ Jøts ja poom jok jam yja'aty Dios wyindump møøt ja y'amido'owindi ja pyøktso'owindi pøn ja Dios tmøja'widip tjanchja'widip.

⁵ Xjats ja ankilis tnixajiyi'ñ ja poomdø'øyi'ñ jøts tpiktaajky ujts ja jøndsabajk midi wyinaty altajrkøjxp, jøts tko'widijty jam naxkøjxp; winets ja møk anaaw jøts ja widsuk y'adi'ich, jøts ja tsaachmøk ujj.

Ja ñiwixujkpi puxujx

⁶ Xjats ja niwixujkpi ankilistøjk tjøp'ejxti ttaxu'uxwa'andi ja puxujx.

⁷ Ku ja myidu'ukpi ankilis xyuujxy, jøts ja møk tuu myiñ jøts ja tøtst jøts ja jøøn møøt ja ni'jpy ñaxkidaajky. Jade'en tyøøy ja naxwii'ñit jawaani kyagujkwa'kxy, møøt ja kipy møøt ja ujts kyudigøøy.

⁸ Ku ja myimajtskpi ankilis xyuujxy, winets yjawɪ tigati ñaxkidaajky jam mejyotp ejxim ja møj kojpkɪn, ja'ats jam tøøbyøjk; jøts ja mejy wyimbijty jawaani kagujkwa'kxy wa'ats ni'jpyin.

⁹ Jawaani kagujkwa'kxy ja jiyujk kya'ookøxti midi jam wyinaty tsinaadyip, jøts ja barki nayide'en wyindigøøy.

¹⁰ Ku myidigøøkpi ankilis xyuujxy, winets tu'uk ja maadsa' tsajpwemp kyatska'ay, tyøøy jade'en ejxim ja møj jøønin. Naxkidaajky ma may ja møj nøø yø'ødyi jøts ma ja kom nøø pyidsimy.

¹¹ Ja'abi maadsa' txøøw'ajtp Ajenjo, jøts ja nøø ja tyikma'tnaa. May ja y'ooktøø pøn jaty ja t'uktøø, janch ta'am ja wyimbejtnaa ja nøø.

12 Ku ja myimaktaxkpi ankilis xyuujxy, xjats ojts waani wyindigø y ja xøøw, ja po' jøts ja maadsa'. Nayide'en ojts xyaachkugoodsigyijxy sam yø xøøw yø po' wyindigøyin.

13 Winets n'ejxpaaty tu'uk ja ankilis ñaxy tsajp kujk'am, jøts ja møk wyaañ:

—iMeets naxwii'ñit jaa'y, mjanch'ayo'odip meets ku xmodo'odit ja puxujx ku ttaxu'uxtit ja nidigøøkpi ankilis!

9

1 Ku ja myimagoxkpi ankilis xyuujxy, jøts n'ijxy tu'uk ja maadsa', tø wyinaty ñaxkida'aky naxwingijxy. Xjats yikmøø y ja ñi'awaajts ma ja møj jut jam midi nøjkxp ayodaajk.

2 Xjats ja møj jut tyik'awaajch xjats ja jok yikxon jap pyidsimy sam møj orni jøtpyin; jøts ja xøøw tyikwingoodsiñaa, ni poj niti tka'ukyikyøñi.

3 Japts jokjøtpy may pyidsømdi ja møj mu' jøts tuki'iyi ja naxwii'ñit twinguyø'oyigyøjxnaa; jade'en ja yikejxy sam ja kajpyin jøts ja naxwii'ñit jaa'y tyik'ayo'ombaatt.

4 Ka'ap ja jade'en tø yikexy jøts ja aay ja ujts ja tyikwindigø'øty ya naxwiiñ. Ja' ja pyayø'øpy pøn jaty ja Dios y'ejxa'anin tø kyabikta'agy i midi yikpiktaktip wyimbojkwemp.

5 Ka'ap ja jaa'y tjadyimyik'øøky, ayo'on ja myøøpy jøts ja jajyi ja tøøyi tukmiba'am tsøøni magoxk po'jin; jade'en ja pya'am ja tjawidi ejxim ja kajpy xøjpint.

6 Møk ja tjawidi, jadyimwyandip ja' jøts tyimyo'ooktit; o køøm ñanky'oogidit, ka'animts ja y'o'jkin kya'pxti.

7 Jade'en ja møj mu' kyaxø'økti ejxim ja møj kawaayin midi nay'a'ejxiyip tseptumbi nøjkxtip; tum jade'en ja kyubajk kyaxø'økti koroni kujupy midi amuum oori, jøts ja wyeen ja y'aaw jade'en kyaxi'iky ejxim ja jaa'yin.

8 Jade'en ja wyaay tmøøt'atti ejxim ja tø'øxyøjkin, jøts ja tyøøjts jade'en t'ixy ejxim ja kaajin.

9 Tum pujx ja amuum y'ak'ajttip, jøts ku kya-jkwidetti jade'en møk yikmadøy ejxim ja maak-yareti midi kawaay myinøjkxtip tseptumbi.

10 Jade'en ja tyu'tst tmøøtt'atti ejxim ja kajpyin. Ja'ats ja tyukta'ayo'ombatpy ja jaa'y jøts tukmiba'am tsøøni magoxk po'.

11 Jamts tu'uk ja ankilis midi tso'omp jap ayodaajkjøtpy, ja'ats tniwindsøn'ajtp ja møj mu'; ja'ats txøøw'ajtp Abadón ja hebreit ayuujk, jøts ja griegit ayuujk Apolión midi tyijpy pøn yikwindigøøpy.

12 Jade'en idø'on ja myidu'ukpi ayo'on ñajxy; naxkida'akpts ja mimajtskpi ayo'on.

13 Xjats ja myidudujkpi ankilis ttaxuujoy ja puxujx, winets pyidsiimy ja ayuujk jam nimaktaxkpi tsakaa waj agujkp jam altajrkøjxp jam Dios wyingujkp.

14 Xjats ja myidudujkpi ankilis yikniimaay midi ja puxujx tmøøt'ajtp:

—Migaji ja ñimaktaxkpi ankilis midi jamdi ma ja møj nøø midi yiktejp Eufrates.

15 Xjats ja jade'en yikmigajidøø jøts tyik'oockti jawaani kagujkwa'kxy ja naxwii'ñit jaa'y. Jabi a'ejxixi y'ejtni jøts ja jade'en yjattit ja'abi xøøw ja'abi jumøjt.

16 Namajtsk magø'pxy millones idø'øn ja ankilis cheptumbi midi idø'øn jade'en yikjaa'y'ooktip, midi kawaagyøjxpti.

17 Yide'en ø n'ijxy kumaa'yjøtpy ja kawaay, jøts ja' pøn ttatsinaadyip, pujx ja myøøt'ajttip kyach-wiñ, tsajpts, tsujxk jøts pu'ts jade'en ja kyaxi'iky. Ja kawaay kyubajk jade'en ja kyaxø'økti ejxim ja kaajin jøts ja y'aawjøtpy pyidsimy ja møj jønyow møøt ja jok jøts jøky.

18 Jøts jade'en'ampyts ja mayjaa'y y'ookøxti, jawaani kagujkwa'kxy idø'øn kyawindigøøgyøxtøø.

19 Ja'ats idø'øn ja kawaay tya'awa'an'ajtpy ja y'aaw jøts ja tyu'tst; jade'en ja tyu'tst ja t'ixy tsaa'ngyubajkin, jade'ents ja jaa'y ja tyik'ayo'ombaaty.

20 Pønts jaaktandi ka'abyim ja tmajtstu'utti ja ka'ødyunk ja ka'øwyinmaa'ñ. Wyindsø'jküy'ejttip ja miku'tøjkti jøts øy ti awanax agojnax. Nayide'en twindsø'øgidi ja nugo dios agojnax midi oori øyip, midi plati øyip, midi bronce øyip jøts nayide'en midi kipy øyip, ka'ap ja y'ixy, ka'ap ja yø'øy, jøts ka'ap ja myadøy.

21 Ni jade'en ja tkamøjpiktaajky ku ayo'on tø yjinaxy, yik'ook'adichpim ja myigu'uk ja', jøts ja miku' tunk ttun'adø'øtsti, ñamyøøt'atyidi øy pøn møøt myigu'uktøjkti, jøts myaats'adø'øtsti.

10

Ja ankilis midi tkon'ejtp tu'uk ja mutsk libri'u'nk

¹ Kuts jade'en yjajty jøts ø n'ejxpaaty tu'uk ja møj ankilis. Yoots'agujkp kyida'aky jam tsajpwemp

jøts ja i'jch jam kyaxi'iky y'agubajkp. Jade'en ja wyeen ja y'aaw t'ixy ejxim ja xøøw y'añin, jøts ja tyeky jade'en ejxim ja jønyowin.

² Jam tu'uk ja libri'u'nk tmøøt'aty jøts ja t'agiibyajky kyøjø'øm, jøts ja y'aga'ndyeky ttawinwa'aky ja mejy jøts ja y'anajtyeky naxwingijxy.

³ Jøts ja chap'aay møk ejxim ja møj kaa myu'uyin jøts nay jatyi wixujk ojk ja anaaw pyijy.

⁴ Ixyam øts wyinaty njaadyanwa'añ sa ja anaaw wya'añ jøts ø nmadøøy ja ayuujk midi kidakp tsajpwemp jøts ø xnimaay:

—Amaa'tsk'at yø' sam tø wya'añ yø anaaw, kidi xjaadyañ.

⁵ Jøts ja ankilis midi tuktamajndyeky tawa'kpajt ja mejy jøts jaduktamajndyeky ja naxwii'ñit, ja'ats y'aga'ngyø jam tkonjø'jk,

⁶ jøts ja tkajpxwa'kxy ja Dios tyiy'ajtin pøn tø tyiktso'ondakijxy tuki'iyi tuktsajp'agida'aky, jøts yide'en wya'añ:

—Ka' y'ukyø'øñit ja xøøw ja jumøjt;

⁷ kuts xyu'uxt ja myiwixujkpi ankilis, tø wyinaty kya'pxy ja Dios wyinmaa'ñ midi ja'ayi tyuknija'wiyi'ñ ja kyugajpxtyøjkti. Ka'ap ja o pøn nugo ajawi ttuknijawi.

⁸ Xjats ja ayuujk nayide'en nmadoogojmi midi tsajpjøtpty tsoo'mp, jøts ja jadigojk xmigajpxkojmi jøts wya'añ:

—Nøjcx atspøjkit ja libri'u'nk midi jam agiibyaky kyiy'ijtpy ja ankilis, ja' midi tanaapy mejkyøjxp jøts naxkijxy.

⁹ Jøts ja ankilis nninijkxy xjats ja libri'u'nk n'amidøøy jøts ø xmo'ot, jøts ø xnimaay:

—Ixya ja libri, mats jøts x'ixpøkt. Øy tsuj mnayjawiyit ku x'ixpøjk'okwa'ant, ku x'ixpøjkøxnit jøts ja jotmay'øøgyi xpatnit.

¹⁰ Xjats ja libri n'axajiyi'ñ jøts ja n'ixpijky, janch øy janch tsuj øts nja'wiyi'ñ, kuts ja nyikøjxnaa ja libri, jøts ja jotmay'øøgyi xpatnaa.

¹¹ Jøts ø xnimaagyojmi:

—Kuwanì jadigojk xkajpxwa'kxt ja Dios yja' sa chøønìdit sa tyanìdit niduki'iyi ja naxwii'ñit jaa'y, wan tmøji wan tmutski.

11

Namajtsk ja jaa'y pøn testigi'ajttip

¹ Jøts tu'uk ja kapy nyikmøøy midi yiktakejpxp, jøts ø xnimaay:

—Tani jøts xkejpxit ja Dios chaptøjk møøt ja altajr, jøts nayide'en xmacho'ot pøn jaty jap twindsø'jkip ja Dios.

² Ka'ap yø xkepxt yø tsaptøjk aaw, tsaptøjk øjx jøts ja tsaptøjk paa' ja'agøjxp ku wenk jaa'y myenwa'andi jøts jap wyidettit, jade'ents ja tyikma'attit ma jaty ja wyidettit jap Dios kyajpjøtpy, wixijkxy myajtsk po' y'ettit jade'en.

³ Ngaxp øts namajtsk ja ngugajpxy midi tum yøk wet twet'ajttip, ja'ats xkajpxip ja nja' tigøøk jumøjt jagujkp.

⁴ Ja namajtskpi kugajpxy, jade'eñi n'ukpiktaajkin ejxim ja olivi kipyin, jøts nayide'en ejxim ja majtskpi kandleeri midi jam ejtp nwindsøn'ajtim wyingujkp.

5 Pøni pøn midundigøøwyajniþ, yikþidsømdip ja jøøon ja y'aawjøtpy, jade'eñits ja myidseptøjk tyik'ookøxtit tyikwindigøøgyøxtit.

6 Yø namajtskpi kugajpxy yjagyajpti ja møk'ajtin jøts ka'ukyiktunit winø'ønin ja Dios yja' tkajpxwā'kxidit. Nayide'en ja nøø tyikjajtnidit wa'ats ni'jpyin, jøts tkaxtit kawinaak jøøjp ja pa'am sa ja køøm t'a'ejxidit.

7 Kuts ja jade'en tkajpxwā'kxkøxtit ja Dios yja', winets tu'uk ja møk awa'an jiyujk pyidsø'ømt jam ayodaajkjotp jøts ja namajtskpi kugajpxy yik'oogyit.

8 Jamts ja oo'kpi jadi'iñi tya'ant, jam ja wyibejpnit jam tuu' kujk'am, nay ja kajp ma ja nwindson'ajtim Jesucristo kyiruspejty. Nugo dø'øon jade'en yø kajp yiktijy Sodoma jøts Egipto.

9 Tigøøk xøøw jagujkp yik'ejxtit yiknijawidit ja oo'kpi. Øy pøn jaa'y o magajp mye'endit jøts ka' tñankyikþidi'igyi ja oo'kpi.

10 Xjats ja naxwii'ñit jaa'y jade'en agujk jotkujk ñayjawiyidi, janch nixem niyam o ti ñadyamay'atyidi ja'agøjxp ku tø y'ookti ja'adi pøn møk tø yik'ayo'ombaadyidi pøn ja Dios yja' tkajpxwā'kxidip.

11 Xjats ku myidigøøk xøøw jagujkp'ajty, winets ja Dios tyikjujkyiky jadigojk ja oo'kpi. Janch tsø'lkidøø ja'adi pøn jaty jam wyinatyi.

12 Winets ja namajtskpi kugajpxy møk yikmigajpxti, tsajpjøtpy ja kyajpxy, jøts yiknimaydi:

—Pat yam.

Jøts chapajtnidi tsajpjøtpy yoots'agujkpy jøts ja myidseptøjk y'ejxidøø ñija'wiyidøø.

13 Jøts nay jatyi ja møk u_jx ñajxy, jøts wixujk mil ja jaa'y y'ookti ku ja kajp kyuja'wiyii'ñ kyujejtii'ñ. Janch tsø'jkidip ja' pøn jaty jaaktandøø, jøts ja Dios ja tjanchja'myajtsti midi jap tsajpjøtpty.

14 Jade'en ja myimajtskpi ayo'on ñajxy; tsojks mye'ent ja myidigøøkpi.

Ja myiwixujkpi puxujx

15 Xjats ku ja myiwixujkpi ankilis ttaxuu_jxy ja pyuxujx, jøts møk yikmadøy may ja ayuu_jk jap tsajpjøtpty jøts wya'añ:

Ixyam ja kutujk ñaxkida'aky midi ja Dios Teety jøts nwindson'ajtim Jesucristo yja'ajtip; jøts xemikøjxp ja tyiktu'undit mā y'ijty ja naxwii'ñit jaa'y yja' tyiktundi.

16 Xjats kyuxanidi jøts ñaxkowdi ja ni'ee'pxmaktaxkpi møjaa'dyøjk pøn jam tsinaadyip Dios wyingujkp, jøts ja Dios tmøjawidi twindsø'øgidi,

17 jøts yide'en wya'andi:

Janch møj me Dios Teety,

tu'ugyi me m'ity xemikøjxp.

Møj øøts nmøjawi ngunuu'kxyjawi ku tø xyikma-jada'aky ja mmøk'ajtin

jøts ja mgutujk mā ja naxwii'ñit jaa'y.

18 Jøts ja naxwii'ñit jaa'y mmijot'ambikyiyi,

tø kya'pxy jøts ja ayo'on xmo'ot jøts nayide'en xiidyu'unt ja oo'kpitøjk.

Jøts xmo'ot ja øy'ajtin pøn jaty ja mja' tø mbadu'unxiyi pøn jaty tø tkajpxwa'kxy wan tmøji wan tmutski.

Tø kya'pxy jøts nayide'en xyikwindigø'øty pøn jaty tø tmidundigøy ja naxwii'ñit jaa'y.

¹⁹ Xjats ja Dios chaptøjk y'awaajch jap tsajpjøtpy jøts yik'ixy ja kaaxi mā jap y'ity ja Dios kyutujk. Xjats ja møk uyx ñajxy jøts ja anaaw, jøts ja widsuk jøts ja møk tøtst ñaxkidaajky.

12

Ja tø'øxyøjk jøts ja awa'andsaa'ñ

¹ Xjats winet kyaxi'iky tu'uk ja møj ejxpajt jam tsajpwemp: jamts tu'uk ja tø'øxyøjk tyani po' kyubajkp. Jade'en yø møk chamamy sam ja xøøwin, jøts tkujup'aty tu'uk ja koroni midi makmajtsk maadsa' tjagyajp.

² Jøtptyts ja tø'øxyøjk wyinaty, ka'axwampsts jøts møk ja y'u'nk ja yik'ayøyi jøts kyaxø'økt.

³ Winets jam tsajpwemp n'ijxy jadu'uk ja ejxpajt: jamts tu'uk ja awa'andsaa'ñ, amuum tsajpts ja ñine'kx jøts wixujk ja kyubajk, majk jaty ja wyaj nidu'uk nidu'uk ja kyubajk tmøøt'aty, jøts ja koroni nayide'en tu'uk jaty tkujup'aty.

⁴ Jøts ja tyu'tst ttabajaa'xkijxy may ja maadsa' jam tsajpwemp, jøts naxkijxy ja tnajtswøjy#ñ. Jam tyanaay'øyi#ñ mā ja tø'øxyøjk jam kya'axwa'añ jøts ja y'u'nk jaty tsu'jtsit ku ja kya'axt.

⁵ Ka'ax ja', mixyu'nk ja', ja'ats nøjkx niwindsøn'aty møk'ampy ja naxwiil'ñit jaa'y. Xjats ja y'u'nk ja Dios tpøjknaa jøts ja tyiknijxy mā ja møj tsinaabyajt jam;

⁶ jøts ja tø'øxyøjk kyeejky, jøts jam ja ñøjkxni mā abak et, mā ja Dios jam wyinaty ja y'et tø t'a'ejxi, jamts ja kya'aty agujk jotkujk, jade'ents jam chøønit tigøøk jumøjt jagujkp.

⁷ Xjats ku jade'en yjajty winets ja tsep tyuujni jap tsajpjøtpty. Ja møj ankilis Miguel møøt ja y'ankilistøjk minamyajtsi ja awa'andsaa'ñ møøt ja y'ankilistøjk ja' møøtmi.

⁸ Ka'ap ja myajadaktøø ja awa'andsaa'ñ; ka'ap ja ma y'uk'etnibajtniyi tsajpjøtpty.

⁹ Jøts ja jade'en yikpawojpnaa, yikaxni naxwingijxy. Yø' dø'øn ja møj miku' windsøn midi yiktejp Satanás midi twin'øø'n ja naxwii'ñit jaa'y.

¹⁰ Winets nmadøøy møk ja kajpxy jap tsajpjøtpty midi yide'en wamp:

—Tø ja Dios ja naxwii'ñit jaa'y tyiknitso'ok'aty. Tøts ja myøk'ajtin tnanky'ijxyiyi jøts ja kutujk tmø'øy ja Cristo sa ttanitanit ja yjaa'y; tøts ja nayide'en tpawøpy ja' midi xinaxy tsunaxy tni'øø'nip jam Dios wyindump ja' midi tø y'ookti Dios køjxp.

¹¹ Tø tmimajada'akti ja miku' yja', ja'agøjxp ku ja Borreek U'nk tø tkudsuni tkudaxi ja naxwii'ñit jaa'y, jøts ku tø tnigajpxkøxti sa tjanchjawidi ja Dios yja', wan tjaty pøni sa yjaty.

¹² Ejtni xoni meets pøn jap tsajpjøtpty, jøts janch yik'ayow meets pøn ya naxwii'ñ tyiknajxtip. Tø meets ja miku' mnimee'niyidi jøts awa'an'ampy mga'ødyunidit, ñija'wipxi ja' ku tsojk kya'pxt.

¹³ Xjats ku ja awa'andsaa'ñ tja'wiyii'ñ ku ja ya naxwii'ñ tø yikajxni, xjats ja tø'øxyøjk ja tpayø'øy pøn ja y'u'nk wyinaty tø tyikaxi'iky.

¹⁴ Winets ja tø'øxyøjk yikmøøy majtsk ja weejts myøjkajnk, jøts ja kyajknijkxy ma ja y'et ja jam abak etjotp. Jade'en ja tnikejky ja awa'andsaa'ñ.

Jamts ja kya'aty yjøø'kxt amgujk jotkujk tigøøk jumøjt jagujkp.

¹⁵ Jøts ja awa'andsaa'ñ ja møj kom nøø tyikpidsiimy y'aawjøtpty, jade'ents ja tø'øxyøjk ja tyikjø'øtwa'añ;

¹⁶ jøts ja tø'øxyøjk ja naḡwii'ñit pyudøjkiiyi. Møj et aaw awaajts, japts ja nøø jadi'iñi tyøtskøjxnaa.

¹⁷ Jade'ents ja awa'andsaa'ñ møk tmi'ambijky ja tø'øxyøjk, jøts ja tmidsepiky ja y'ap ja y'ok. Jade'en id'øøn ja'adi pøn ja Dios yja' tpaduujnidip sam ja nwindson'ajtim Jesucristo tñigajpxy.

13

Namajtsk ja møj ka'øy jiyujk

¹ Jam ø mejy'agø'øm nwa'k'øyyiñ jøts ø n'ijxy jam pyidsimy tu'uk møj ka'øy jiyujk. Wixujk ja kyubajk tmøøt'aty jøts majk ja wyaj. Tu'uk tu'uk ja wyaj tmøøt'aty ja koroni, jøts jam kyubajkøjxp yikja'ay ja letri midi ja Dios kya'øyja'wip.

² Jade'en ja kyaxi'iky ejxim ja møj kuxibyijyin, jøts ja tyeky kyaxi'iky ejxim ja osa'an, jøts ja y'aaw ejxim ja kaajin. Ja'ats ja awa'andsaa'ñ møøjyi tuki'iyi ja myøk'ajtin ja kyutujk midi ja wyinaty myøøt'ajtpy.

³ Jade'en ja kyubajk tu'uk kyaxi'iky ku janch møj tø chaachi, tyimyk'ookwajnip. Ka'ats ja yik'o'jki, tsoojkja'. Kuts ja t'ejxti ja naḡwii'ñit jaa'y, ñigyumaap ja tja'widyøø xjats ja tpadundi ja yja'.

⁴ Nayide'ents ja tmøjawidi twindsø'øgidi ja awa'andsaa'ñ, ja'agøjxp ku wyinaty tø tmø'øy ja myøk'ajtin ja kyutujk ja møj ka'øy jiyujk, jøts ja

nayide'en yikwindsø'øgi. Yide'en ja wya'andi ja naxwii'ñit jaa'y:

—iPøn jade'en t'uktu'ump sam yø møj ka'øy jiyujk, pønts jade'en ukmajada'akp!

⁵ Xjats ja møj ka'øy jiyujk yikmøøy ja tuu' jøts ja møk'ajtın jøts tjemnøjmit ttenøjmit ja Dios yja', wixijkxy myajtsk po' y'ett.

⁶ Jade'en idø'n ja ttuun; tuki'iyi tmigajpxigøøy midi ja Dios yja'ajtpy jøts ja xyøøw jøts ja chinaadyaajk, jøts midi ejtp tsajpjøtpy, tuki'iyi ja yikmigajpxigøøgyijxy.

⁷ Nayide'en yikmøøy ja tuu' jøts tmøøtseptu'unt pøn jaty ja Dios yja' tpaduujnip kunim ja tmimajada'akt; jade'en ja kyutujk yikmøøy jøts tniwindsøn'att niđuki'iyi ja naxwii'ñit jaa'y.

⁸ Jøts ja naxwii'ñit jaa'y jade'en twindsø'øgi ja møj ka'øy jiyujk, ja' tpadundip jade'en pøn jaty kajaabyety jap nøkyjøtpy kuuyip ja naxwii'ñit cho'ondaajky. Yø' nøky ja Borreek U'nk myøøt'ajtpy midi tø y'øøky adømgøjxp.

⁹ Øy yikxon madowdi.

¹⁰ Pøni pøn ja myigu'uk tsump, nayide'ents ja yiktsu'umt; jøts pøni pøn ja myigu'uk tyik'ookp, nayide'ents ja yjatt. Paty chøkyi mduda'akyyaa'y'attit jøts x'ajot'attit ja Dios sam pyaat'atyi pøn ja Dios yja' tpaduujnip.

¹¹ Jøts jadu'uk ø n'ijxy møj ka'øy jiyujk pyidsimy naxjøtpy. Majtsk ja wyaj tmøøt'aty jade'en sam ja borreegi wajın, jøts jade'en kyajpxy sam ja møj awa'andsaa'ñ.

¹² Nayide'en ja kyutujk tjagyepy sam ja myiga'øy jiyujk midi ja kyubajk tsaachiyi'ñ, jøts yø tnøjmit ja naxwii'ñit jaa'y jøts yikwinjawit yikwindsø'øgit.

¹³ Nayide'ents ja myilagri'ajtin tnanky'ijxyi, møj jøøn tyiktsøøñ tsajpwemp jøts naxkijxy tyiknaxkida'aky, jøts ja jaa'y ttuk'ixy wyemp amp.

¹⁴ Jade'en'ampy ja jaa'y twin'iiñ ku myilagri'ajtin tnanky'ijxyi, xjats ja naxwii'ñit jaa'y tnimaay jøts tyik'øyt ja tsamaxan ja awanax midi t'ejxp jade'en sam ja møj ka'øy jiyujk midi tsaachiyii'ñ.

¹⁵ Xjats ja yikmøøy ja møk'ajtin jøts tyikjujkyøkt tyikajpxt ja tsamaxan, pønts ja kawindsø'jkijip, yik'ookp ja'.

¹⁶ Xjats nayide'en ja møj ka'øy jiyujk ja y'ejxa'anin tpiktaajky kyøjø'øm uk wyimbojkwemp tuki'iyi ja naxwii'ñit jaa'y, wan tmøji wan tmutski, wan tkumeeñ jaa'yi, wan t'ayoobi jaa'yi, øy ja yjawindsøndøjkidi, øy ja yjatumbitøjkidi.

¹⁷ Ka'ap pøn mibaat ti tjuy, ti tkajpxy, ti ttøøky, ku ja y'ejxa'anin tkamøøt'atti midi ja møj ka'øy jiyujk tø tpikta'aky. Ja' y'ejxa'anin'ajtpy ja xyøøw jøts ja ñumeri.

¹⁸ Yø'øbi numeri ka'ap yø o pøn tnijawi; ja' yø tnija'wip pøn yikxon t'a'ejxip. Yø jade'embu numeri, jade'en yø kyajpxy ejxim ja jaa'yxøøwin, tudujk magø'pxy ja tugi'pxyudujk jade'en ja'.

14

Ku ja tukmagø'pxy wixijxy myaktaxk milbi jaa'y'øøwdi

¹ Kuts jade'en yajty jøts ø n'ejxpaaty ja Borreek U'nk jam tyani kojpkøjxp mā yiktijy Siøn. Tukmagø'pxy ja wixijxy myaktaxk mil ja jaa'y tmøødi pøn wyinaty wyimbojkwemp tø yikpikta'aky ja

Dios Teety xyøøw jøts ja Borreek U'nk yja'ami. Ja'ats idø'øn ja y'ejxa'anin'ajttip.

² Jøts nmadøøy møk wyina'añ tsajpjøtpty ejxim ja møj nøø y'iichin jøts ja møk anaawin; jade'en yikmadøøy wyinaa'ñ ejxim ja maagyow midi yiktejp arpi.

³ Jamts ja jemy'iyy t'øøwdi ma ja møj tsinaabyajt jam, ma ja nimaktaxkpi jiyujk jam jøts ja møjaa'dyøjkti. Nipøn ja'abi iyy tkajaty, ja'ayi tjajttip pøn nitso'ok'ajtti ya naxwiiñ, tukmagøpxy ja wixijky myaktaxk mil jade'en ja'adi.

⁴ Wa'ats øy tsuj yjaa'y'atti jøts ka'ap ja o pøn tø'øxyøjk tmøøt'atti, tu'ugyi tpadundi ja Borreek U'nk pøni ma ja ñijkxy. Yø' dø'øn ojts jawyeen ñadyamiyøxyidi ma ja Dios Teety jøts ja Borreek U'nk, jade'en yø ttanitso'ok'atti.

⁵ Ka'ap ja win'øø'nin, ka'ap ja taay'ajtin tjagyapti, øy tsuj wa'ats yjaa'y'atti Dios wyingujkp.

Kyugajpxy'atti ja nidigøøkpi ankilis

⁶ Winets ø n'ejxpaaty jadu'uk ja ankilis midi kajkwidejtp jam tsajp kujk'am. Ayuujk myimimpy jøts tkajpxwa'kxwa'añ sa ttanitso'ok'attit ja naxwii'ñit jaa'y o magajp o ma'ayuujk.

⁷ Jøts møk kyajpxy yide'en:

—Windsø'øgidi winjawidi ja Dios, tø kya'pxni jøts ja tiidyu'unin ñaxkidaknit. Jade'ents xwindsø'øgidi ja Dios pøn ja tsajp ja naajx tyik'øyiyi'ñ tuki'iyi.

⁸ Xjats jadu'uk ja ankilis pyamiñi midi waan:

—Tø ja møj kajp Babilonia wyindigøøy, ja'agøjxp ku tuki'iyi ja naxwii'ñit twin'iñ jøts ttuktuñ sam ja kya'øyjaa'y'atti.

⁹ Xjats ja ankilis jadu'uk pyamengojmiiyi, jøts ja møk nayide'en wya'añ:

—Pøni pøn ja twindsø'jkip ja ka'øy jiyujk jøts ja y'awanax, jøts jade'en yik'ejxa'andit wyimbojkwemp uk kyøjø'øm,

¹⁰ yø'øts ja ayo'on yikmo'odip ja'agøjxp ku ja Dios tø tyikjotma'atti; jade'ents ja jøøn jøts ja jøky tyukpaadidit tyuk'ejxidit Dios y'ankilis wyindump jøts mā ja Borreek U'nk jam.

¹¹ Xemikøjxp ja ayo'on jap t'ejxtit, nijuuni ja poj xyuxy'ajtin tkapaajtidit. Xinaxy tsunaxy ja y'etti pøn tø twindsø'øgidi ja ka'øy jiyujk jøts ja y'awanax, sam ja tø yik'ejxandi nidu'uk ja nidu'uk.

¹² Jade'ents yø chøkyi jøts møk y'ettit tyuda'aky'attit pøn ja Dios ja'ajtidip jøts ja y'ana'amīn tpaduujnidi, jøts pøn ja Jesús møøt tu'ugyi ettip.

¹³ Winets nmadøøy møk kyajpxy tsajpjøtpy jøts ø xnøjmi:

—Ja' ya'at: “Pyaattipts ja øy'ajtin xondaajkin ku y'ookitit tyigø'ødyit pøn ja nwindson'ajtim Jesucristo tjanchja'widip.” Nayide'en ja Espiritu Santo wya'añ jøts y'ejtnit ejtni xoni jøts ja y'øy'ajtin pyudøkiyt nayide'en.

Sa ja Dios ttidyunwa'añ ja naxwii'ñit jaa'y

¹⁴ Xjats ø n'ejxpatkojmi, jam ø n'ixy tu'uk ja jaa'y chøøni poop yootskøjxp, koroni kyujup'ajtpy midi tum amuum oori, jøts ja møj tsujx tkap'ity.

¹⁵ Jøts jadu'uk ja ankilis pyidsimy mā ja Dios chinaadyaajk jøts møk tmigajpxy midi jam yootskøjxp tsinaapy:

—Kajpjø'øk yø tsujx jøts xyikpidø'økt yø pikta'aky; tiempi yø' jøts pyidø'knit, tø yø myijaani yø pikta'aky midi naxwii'ñit'ajtp.

¹⁶ Xjats ja' midi tsinaapy yootskøjxp, nay jatyits ja møj tsujx ttaapo'otmujky ja pikta'aky.

¹⁷ Xjats jadu'uk nayide'en ja ankilis pyidsiimy ma ja Dios chinaadyaajk jap tsajpjøtpy, jam tu'uk ja møj tsujx janch jøøjp nayide'en tkapi.

¹⁸ Altajr wyingujkp jadu'uk ja ankilis chøøñ midi t'ejx'ejtp ja jøøn jam altajrkøjxp. Ja'ats møk tyajxiyii'ñ midi ja tsujx tmøøt'ajtp, jøts tnimaay:

—Kajpjø'øk yø møj tsujx jøts xyikpidø'økt yø uvi tsa'am kumi tø yø myijaani.

¹⁹ Jøts ja ankilis ja tsujx tyiktuuñ naxkijxy, jade'ents ja uvi tsa'am tyikpidi'jky, japts ja t'abøjkii'ñ y'abøjk'ii'ñjøtpy ma yikmøø'kxt, jade'en idø'øn yø tijy ku ja Dios møk ja ayo'on tyiknaxkida'akt.

²⁰ Jam kajp wingon ja uvi tsa'am yikmii'kxy, jøts ja ni'jpy kom'ampy pyidsiimy. Kawaay y'aawgijxy ja yja'aty jadine'en ja kyøjki, jøts yø'øy tigøøk magø'pxy kilometri.

15

Ja wixujk ayo'on midi ja ankilistøjk yikme'endip

¹ Kuts jade'en yjajty jøts n'ixy tsajpwemp jadu'uk ja ejxpajt, janch adsø'jkibim: jade'ents ja niwixujkpi ankilis tmimiñ ja wixujkpi ayo'on midi tø yiktanipiky, kuts ja ayo'on ñaxt jade'ents ja Dios y'ambøjkin yjøpkøxt.

² Jøts ø n'ejxpaaty tu'uk ja mejy janch wa'ats, janch tøø'kxp, jønyowin kyaxi'iky. Jamts

mejy'agø'øm tyanidi niduki'iyyi pøn tø tkabadundi ja ka'øy jiyujk yja' jøts ja y'awanax, sam nayide'en ja ñumeri tø tkagupøjkidi. Jamts ja kow ja tmøøt'atti midi ja Dios tø myø'øyidi.

³ Jøts ja t'øwdi ja møjaa'y Moises y'iyy pøn ja Dios kyugajpxy'ajt, jøts ja t'øømidi ja Borreek U'nk yja', midi nømp:

Tu'ugyi me Dios Teety ja møk'ajtin xjagyepy.

Jøts midi tø xyik'øyi, janch øy janch tsuj jøts kamidaabyadyim;

janch tiy'ajtin ja' midi mdumpy midi mbiktakpy, jøts xnideety'aty xnimøjaa'y'aty ja naxwii'ñit jaa'y.

⁴ ¿Pøn Dios Teety mga'uktsø'øgiyip, jøts pønts mga'ukwindsø'øgiyip?

Pø tu'ugyixi mets mwa'adsi.

Mwinjawiyip mjanchjawiyipts niduki'iyyi ja naxwii'ñit jaa'y,

ja'agøjxp ku mdiy'ajtin xnanky'ijxyi sa mduñ sa mbiky.

⁵ Nay winets ø n'ejxpaajty ku ja Dios chinaadyaajk y'awajch jap tsajpjøtpy ma yikpøkji'iky ja Dios kyutujk.

⁶ Nay japts pyidsømdi ja niwixujkpi ankilis midi myimendip ja wixujkpi ayo'on. Ja' wyet'ajtip ja øybi wet midi janch tøø'kxp janch tsamamp. Midi chum'ajtpy, amuum oori ja', kyachwiiñ ja chum yja'aty.

⁷ Nay winets ja ñamaktaxkpi jiyujk nidu'uk ja niwixujkpi ankilis tmøøy kitu'uk ja kopi midi amuum oori. Ujts ja ayo'on ja tmøøt'aty midi ja Dios yajkpy, midi xemikøjxp jujky'ajtp.

8 Jøts nayide'en ma ja Dios chinaadyaajk tø ja jok kawinø'on jap tø tya'tspøjkni. Ja Dios myøk'ajtin jade'en adøtsp jøts nipøn jap mibaat kya'uktøjkiñi kunim yjòpkøxt ja wixujkpi ayo'on midi ja ñiwixujkpi ankilis yiktamigajxidip.

16

1 Kuts jade'en yjajty xjats nmadøoy møk kyajpxy jap ma ja Dios chinaadyaajk, xjats ja ñiwixujkpi ankilis tnimaay:

—Nøjkx atsyiktawaatstit yø wixujkpi kopi jam naxwingøjxp, ja ayo'on yø myøøt'ajtpy midi ja Dios yajkpy.

2 Winets ja myidu'ukpi ankilis tyiktawaajch ja kyopi jam naxwingøjxp, jøts ja jaa'y pyatkøjxniyi ja tsamaax jøts ja ka'øbyu'uts. Ja' jajttip niduki'iyi pøn ja ka'øy jiyujk ja y'ejxa'anin tmøøt'ajttip jøts pøn twindsø'jkidip ja y'awanax.

3 Xjats ja myimajtskpi ankilis mejyjotp ja kyopi tyiktawaajch, jøts ja yjajtnaa wa'ats ni'jpy ejxim ja jaa'y ñi'jpyin ku pøn chaachi, jøts ja y'oo'køjxni niduki'iyi midi jaty jam tsinaapy mejyjotp.

4 Jøts ja myidigøøkpi ankilis ja kyopi tyiktawaajch møj nøøjotp jøts ma jaty ja nøømu'ut. Nayide'ents ja wyimbejtnimaa wa'ats ni'jpy.

5 Winets nmadøoy ja ankilis midi tniwindsøn'ajtp ja nøø ku wya'añ:

—Me Dios Teety, tiy'ajtin ku jade'en xuñ. Janch øy janch wa'ats mets, jøts xemikøjxp me m'ity,

6 ja'agøjxp jade'en yjatti ku mets ja mjanchja'wibitøjk yikjemandi yiktedundi, tø tyik'ookti, kawinø'on tø tyiktsuñ tyiktaxy. Paty

mets ja nøø xyikwimbejtñi wa'ats ni'jpy jøts yø t'uukti; jade'ents yø pyaat'atyidi.

⁷ Nmadøøy nayide'en ku jap altajrwimpy kya-jpxy yide'en:

—Mets Dios Teety, tu'ugyi mets ja møk'ajtin xjagyepy, ku naxwii'ñit jaa'y jade'en tø xpayø'øy, tiy'ajtingøjxp idø'on ja tø xuñ.

⁸ Jøts ja myimaktaxkpi ankilis tyiktawaajch ja kyopi jam xøøw wyingøjxp, jøts ja xøøw ja myøk'ajtin tpijky, jøts ja jaa'y chaaba'oo'kniyi ja xøø'an.

⁹ Øy ja kawinø'on ja xøø'an yjatsa'yidi ni jade'embaats ja wyinmaa'ñ ja tkayiktigatsti. Ni jade'embaat ja Dios tkaja'myatsti ku ayo'on tja'ejxti, ne'egi ja Dios tmigajpxigøy'adø'øtsti.

¹⁰ Jøts ja myimagoxkpi ankilis tyiktawaajch ja kyopi ma ja møj ka'øy jiyujk ja myøjtsinaabyajt jam, jøts tuki'iyi kyoodsigyijxy winø'ømbaat t'ane'emy ja yjaa'y. Øy ja ayo'on ja møk tja'ejxti, jadi'iñits ja tjantyimyimajada'akti. Nugo ja tyoojts ja tjanch'atsu'utsmukti;

¹¹ ni jade'embaats ja tkamajtstu'uty ja kya'øy'ajtin midi ja tyundip, ne'egi ja tmigajpxigøy'adø'øtsti ja Dios pøn jap tsajpjøtpy, ja'agøjxp ku ayo'on ja jade'en ttuk'ijxy.

¹² Xjats ja myidudujkpi ankilis tyiktawaajch ja kyopi møj nøøjotp midi yiktejp Eufrates. Ku jade'en ttuñ jøts ja tyijch, jøts ja tuu' jam y'awaajch, jøts ja møj windsøndøjk jam ñajxti midi tsoo'ndip xøøbidsimdsø'ampy.

¹³ Winets ø n'ijxy ku ja miku' pyidsimy jap awa'andsaa'ñ y'aawjøtpy. Nayide'en pyidsømi jap møj ka'øy jiyujk y'aawjøtpy, jøts nayide'enmi jap

kugajpxtyøjk y'aawjøtpty midi nadyejidip ku ja Dios tkugajpxy'atti jøts twindaay'atti nugo ja jaa'y. Nidigøøk ja miku' jade'en pyidsømdi ejxim ja pokleenin.

14 Yø'øbi miku' jade'en ja møj ejxpajt ñanky'ejxip jøts niduki'iyi ja møj windsøndøjk tyiknamyukøxwā'añi pøn ya naxwiiñ. Jade'ents ja tsep t'a'ejxidit ku ja xøøw tpaatt jøts ja Dios tmime'ent ja myøk'ajtin midi ka' pøn tmi'abaaty.

15 Yide'en ja Dios wyā'añ: “Ukmadowdinim, adsu'uky ø nme'ent ejxim ja maa'tspa'an, nipøn tkanijawi. Tya'øy'ajttip ja Dios kyunuu'kxin pøn nay'ejx'ejtidip nabyøkjø'kidip. Ka'ap øts xmidsø'ødyu'unt ku nme'ent.”

16 Jøts ja møj windsøndøjk ñamyukøjxidøø mā jam hebreo ayuujk tejtī Armagedón.

17 Xjats ja myiwixujkpi ankilīs tyiktawaajch ja kyopi pojotp jøts yikmadøøy møk kyajpxy midi tsoo'mp jap tsajpjøtpty mā ja Dios chinaadyaajk, jøts wyā'añ:

—Tø y'øyigyixy jøts tyunit jøts yjatit.

18 Jøts møk ñaxkidaajky ja widsuk, jøts wyinanguejky ja anaaw, jøts ja tsaachmøk ujj myiiñ midi ka'anīm windii yik'ijxy yiknijawi ya naxwiiñ.

19 Xjats ja møj kajp Babilonia y'ajaabajky tigøøk ween. Jade'en'ampy jade'en ja Dios tyuñidi ku ja kya'øyjaa'y'atti jøts jade'en ambøjkin'ampy tyukji'kxyidi ja ayo'on. Tuki'iyi ja kajp wyindigøøgyijxy jøts yjaajø'kijxy ya naxwiiñ.

20 Wyindigøøgyijxy ja naajx midi jam mejkyujk'am jøts ja kojpk nayide'en yjajty.

21 Nayide'en ja jaa'y pyajtigøøjyøø ja tøtst midi je'mch'ajtp wixijxxy kilí tu'uk tu'uk. Ni jade'en ja jaa'y tkaja'myatsti ja Dios øy yø sã wyan'adø'tøtsti, øy ja ayo'on møk tø yjayikmo'odi.

17

Ku ja ka'ødyø'øxy tø pyajtniyi ja myiwin'øø'mbi

1 Kuts jade'en yjajty, jøts myiñ nidu'uk ja ñiwixujkpi ankilis midi tmøøt'ajttip ja wixujkpi kopi, jøts ø xnimaay:

—Men, jøts ø n'uktuk'ext sã y'ayo'ombaatt ja ka'ødyø'øxy pøn jam tsinaapy mejwyngøjxp.

2 Yø møj windsøndøjkti pøn ya naxwiiñ, tø yø tmøøtpøkyundi yø ka'ødyø'øxy. Jade'ents ja naxwiiñit jaa'dyi tø ttuktuñ ttuknijawi ja kya'øyjaa'y'ajtin, jøts jade'en tu'ugyi tø yikwin'øø'nidi.

3 Nayi kumaa'yjøtpy ja Espíritu Santo xuk'ijxy ku øts ja ankilis xyiknijxxy jam møj abak etjotp, jamts ø n'ijxy tu'uk ja tø'øxyøjk ttatsøøni tu'uk ja møj ka'øy jiyujk, tsajpts ja' jøts wixujk ja kyubajk, majk ja wyaj tmøøt'aty, amuum nija'ay ja y'ak midi kya'ødyamigajpxy ja Dios.

4 Jøts ja tø'øxyøjk ja wyet twet'aty tsuu'nk jøts tsajpts, amuum oori xyox'ajtpy, jam n'ijxyimbi nga'ijxyimbi. Jamts ja kopi tu'uk tmach'ity midi amuum oori, ujts ja kopi nayide'en tmøøt'aty midi kyada'øyjaa'y'ajtpy;

5 jøts wyimbojkwemp ja letri tmøøt'aty midi ka'nugo ajawi yiknijawi. Yide'en ja tijy: “Ja møj Babilonia midi tnigubajk'ajtp ja ka'ødyø'øxyøjkti, ja ka'ødyunk jøts ja ka'øwyinmaa'ñ.”

⁶ Jøts nay jatyi n'ijxy ku ja ka'ødyø'øxy myu'ugyi, ja ni'jpy tam ja muujkip pøn ja Dios ja'ajtjip ku ja Jesús yja' tø tku'oogidi. Nigyumaap njawï ku jade'en n'ijxy.

⁷ Xjats ja ankilis xnimaay:

—¿Tiku nigyumaap xjawï? İxyam n'uktuknijawit sudso'ampy idø'øn yø jade'en tijy yø tø'øxyøjk jøts yø ka'øy jiyujk midi ja tø'øxyøjk tyatsinaapy, midi wixujk ja kyubajk jøts majk ja wyaj.

⁸ Yø ka'øy jiyujk midi İxyam m'ijxpy, jekyïp yø jaayi y'ijty. Ka'ap yø İxyam ma y'ukyik'ejnï; øy jade'en tø yjaty, pidsømgøjmïp jap ayodaajkjøtpy jøts ñøjkxt ma wyindigø'øty xemikøjxp. Jøts ja jaa'y pøn ja xyøøw kayikja'ay jap nøkyjøtpy ma jap y'ity ja jaa'xyøøw midi jujky'ajttip xemikøjxp, yø'øts nigyumaap tjawidïp ku ja t'ejxkojmidit ja ka'øy jiyujk ku ja nay jaa yujky'aty.

⁹ 'Ukmadow yikxon midi ndukmadowampy: Yide'en yø wixujkpi kubajk twandijy yø wixujkpi kojpk ma yø tø'øxyøjk chøøni.

¹⁰ Nayide'en yø wixujkpi kubajk twandijy niwixujk ja windsøndøjkti. Tø wyindigøy nimagoxk, jøts nidu'uk İxyam wyindsøn'aty, jøts jadu'uk ka'anïm ja myiñ. Kuts ja mye'ent, ka'ap ja jeky y'ett.

¹¹ Jøts ja ka'øy jiyujk midi ya ejt naxwiiñ jøts ka' İxyam ma y'uk'ejnï, ja' idø'øn etp myiduktujkpi windsøn. Ja' idø'øn ndejint yjapatpy ja ñiwixujkpi windsøn pøn øy sa tø yikajpxpaaty, jøts jade'eñi ja kyudigø'øyin ñaxt.

¹² 'Ja majkpi waj midi tø x'ixy, ja' wyandijpy nimajk ja windsøndi, ka'anïm İxyam ja kutujk yik-

tanipøkti; pyøktipts ja kyutujk jøts tu'uk hori ja'ayi møøt wyindsøn'attit ja ka'øy jiyujk.

¹³ Tu'ugyi ja wyinmaa'ñ tyik'etti yø nimajkpi windsøndi jøts tmo'odit ja myøk'ajtín ja ka'øy jiyujk.

¹⁴ Xjats møøt cheptu'undit ja Borreek U'nk, mimajada'akidipts ja' ja'agøjxp ku møk ja myøk'ajtín tjagyepy; nípøn ya naxwiiñ kyajade'eni, pøn ja møøtti kø'øm ja Dios Teety ja tø wyi'ijxyidi jøts ja tø yajxyidi, myiduda'aky'ajttip ja'.

¹⁵ Jøts ja ankilis nayide'en xnimaay:

—Yø mejy midi tø x'ixy ma yø tø'øxyøjk chøøni, yø' wyandijpy niduki'iyi naxwii'ñit kajp.

¹⁶ Jøts ja nimajkpi windsøndøjkti midi wyandijpy ja ka'øy jiyujk wyaj, ja'ats kyadami'ejxiwyampy ja ka'ødyø'øxy jøts tyiktuu'duktit; jøts jade'eñi tyikwindigø'ødyit jønjøtpy.

¹⁷ Tundi jade'en sam ja Dios kø'øm tø mwĩnmaa'nmyø'øyidi sam ja kø'øm ttsøky, paty tkajpxmuktit ja windsøndøjk jøts ja kyutujk tmo'ot ja ka'øy jiyujk kunim yø ttu'undit jade'en sam ja Dios tø ttanibiktaagi.

¹⁸ Yø ka'ødyø'øxy pøn tø x'ixy, jade'en yø' sam yø møj kajp Babilonia midi niduki'iyi ja naxwii'ñit ja windsøndøjk y'ane'empy.

18

Ku ja møj kajp Babilonia wyindigøy

¹ Xjats ku jade'en yjajty winets n'ijxy tu'uk ja ankilis ku ja tsajpjøtpy kyidaajky, møk ja kyutujk

tmimiiñ jøts ja naxwii'ñit tyikjajtaajky ku ja møk tyi'kxy chamamy.

² Xjats ja ankilis møk kyajpxy jøts wya'añ:

—Tø ja møj kajp Babilonia wyindigøy. Miku' tsinaadyaajk tø wyimbejtne jøts tum ja ka'ø y jiyujk jam tsinaadyip.

³ Ja'agøjxp jade'en yjajty ku ja naxwii'ñit jaa'y tø ttukpaduñ ja kya'øy'ajtin. Tø ja windsøndøjk møøt y'øyyaa'y'aty kya'øyyaa'y'aty. Pønts atstooktip atsyaktip tø ja ttamøktøjkiñidi ku ja ttookti midi yiktundip ja pøkyumbi.

⁴ Xjats ø nmadøøy jadu'uk ja ayuujk midi tso'omp tsajpjøtpty, xjats wya'añ:

—Pidsømdi meets jam kajpjotp pøn jaty ø nja'ajtpy. Kidi nugo ja pøky xpaatti jøts kidi nayide'en ja ayo'on nugo xpaatti.

⁵ Tø yø jade'embj kajp ja pyøky ñipajtni, xjats ja Dios ka' tjadyigøy ku jade'en kya'øyyaa'y'atti.

⁶ Wan yø tjaty nayide'en sam yø tø tka'ødyuñ ja naxwii'ñit jaa'y. Wan jawaani møj tkubety ja kya'øy'ajtin.

⁷ Pø øyxi ñamyikejxyi, møj ñayjawiyi, wants t'ixy tñijawi nayide'en ja ayo'on. Wampts ja' y'am yjotp: “Windsøn'ajtpyim øts ixyam; ka'ap ø nmay ndajy sam ja ku'økyø'øxyin, ka'ap ø sa njatt.”

⁸ Ja'agøjxp tuktøñi nøjkx ñaxkida'aky mayjøøjp ja ayo'on: ja o'jkin, ja yuu, ja pa'am, jøts nayide'en nøjkx tuki'iyi tyøøyjø'køxti; ja Dios janch møj ku ja ayo'on jade'en myo'ojidit.

⁹ Jøts ja naxwii'ñit windsøndøjkti tpaya'axtit tpajø'ødit ja kajp mā ja tø pyøkyundi, ku t'ejxtit ku ja tø yjønmajsniyi, jøts ja jok nugo pyidø'kni.

¹⁰ Jagam ja tsø'øgi y'a'ejxuktit, ja ku ja nayide'en yjattit, jøts yide'en wya'andit:

—iMjanch'ayøøy meets Babilonia! Janch møk ja møk'ajtin y'ity xmøøt'atti. Pø tøxi tuktoñi mwindigøy.

¹¹ Nayide'en ja too'kpi ajuubyitøjk, pyaya'axtip ja', ja'agøjxp ku ka' pøn jade'en y'ukjuuñit sam y'ijtyin, ja tyøøky myimaadyip myidajtip ti jaty ja myøøt'ajttip:

¹² jap oori, jap plati, jap n'ijxyim nga'ijxyim, jap ja øybi wet, tsuu'nk jøts tsajpts; jap nayide'en mayjøøjp ja kipy midi pa'akxukp, jap tsaadsech tsaagueegidi, jap bronze jøts ja nugo pujx,

¹³ japts nayide'en ja kanela, to'kx tsøøy, poom, mirra, jøts ja pa'akxukpi, jap ja vino, aceite, y'øybi ariin way jøts ja ariinbajk; jap nayide'en ja jiyujk midi tsimchømp, jap ja borreegi, jap ja kawaay jøts ja karreti. Nay jap ja tumbi jaa'y tyøøgyi pøn tundip sam ja jiyujkin.

¹⁴ Xjats ja too'kpitøjk wya'andit:

—Tø wyindigøøgyixy tuki'iyi midi y'ijty mdso-jktip; tø tyigøøgyixy ja mgumeeñ'ajtin ja mjujky'ajtin, nijuuni jadigojk kya'ukyikpatnit.

¹⁵ Jøts ja too'kpitøjk, tsø'jkidip ja', jøts jagam y'a'ejxuktit ku nayide'en y'ayo'ombaattit, pyaya'axtip pyajø'ødip ja',

¹⁶ jøts wya'andit:

—iMjanch ayøøy meets Babilonia kajp! Janch tsuj meets mgajp y'ijty sam tu'uk ja tø'øxyøjk tsuj ñaxyøxyin, ku øybi wet tpikta'aky wan tsuu'ngi wan tsajptsi, kuts o midi'ibi xox tpikta'aky wan ja oori jøts ja tsaadø'kxpi.

17 ꞑPø tøxi tuktoñi kyugøxi ja mgumeeñ'ajtín ja mjujky'ajtín!

Jøts nayide'en pøn jatý jam tundip barki jotp, jagamyi ja tyandøø.

18 Jøts t'ejxpaattøø ja jok ku tø tyøøbyøjkni ja kajp, jøts møk wyandøø:

—ꞑNimā jade'en ja kajp ejxim ya'at tø y'ityin!

19 O sa yja'adø'tsnidi o sa ñadyu'uniyidi, ja' møk yja'widip ku ja kajp jade'en jyaty, chap'aawdi, jøts wyā'andi:

—ꞑMjanch'ayøøy mee Babilonia kajp! ja mgumeeñ'ajtín ja mjujky'ajtín øø tø ndamajada'aky pøn jatý ja barki tmøøt'ajttip yam mejyjøøjty, jøts jotmøñ tø mdyimgyudigøødyi!

20 Taxonda'akti meets pøn jap tsajpjøtpy, meets kugajpxtyøjk, meets janchja'wibitøjk, pø tøxi ja wyindigøø ja ka'øgyajp jøts jade'en ja Dios tø tpayø'øø ku tø myika'ødyundi.

21 Xjats tu'uk ja møj ankilis tkiyji'iky tu'uk ja amuum møj paandsaa jøts ja mejyjotp tkuwibejpiyiñ, jøts ja wyā'añ:

—Jade'en yø Babilonia kajp wyindigøø ejxim yø tsaa yikuwibejpi mejyjotp, jøts nijuuni xøøw kya'ukyik'ejxnit.

22 Nimā jadigojk ti kya'ukyikmadooni kajpjøøjty ja xuxpi ja kowbi; nimā pøn ti tka'uktunidi, nimā pøn kya'ukjøtsnidi.

23 Niti jaj niti tøø'kx kya'ukaxø'kni jøts niti jade'en kya'ukyikmadooni sam ti y'ityin xyødundi. Tø yø kajp wyindigøø, øø ja too'kpi yajkpidi tø tjamøøt'atti møj, øø tuki'iyi ja naxwii'ñit kajp tø tjawin'øø'nguixy møøtpi ja kya'øøy'ajtín.

24 Ja'agøjxp yø kajp jade'en tø yjaty ku jam tø tyik'ookti ja Dios kyugajpxy jøts ja Dios yjanchja'wibitøjk. May ja jaa'y tø tyik'ookti o magajp.

19

1 Kuts jade'en yjajty jøts nmadøoy ku mayjaa'y kyajpxti jap tsajpjøtpy jøts møk wya'andi:

¡Tu'ugyi adøm nDios Teety janch møj janch øy!
Ja'ats tu'ugyi xyiknitso'ok'ajtindip.

2 Tiy'ajtingøjxp ja Dios ttidyuñ; t'ayo'onmø'øy ja ka'ødyø'øxy, ja'agøjxp

ku ja naxwii'ñit jaa'y tø tyikma'aty ja kya'øy'ajtingøjxp;

paty ja Dios ja tpayø'øy ku jade'en tø tyik'ookti ja yjanchja'wibitøjk.

3 Xjats jadigojk wyangojmidi:

—¡Janch møj ja Dios! Nijuuni yø kajp ky-atøoy'amø'øty, jok'ejtp yø'.

4 Xjats ja ñi'ee'pxmaktaxkpi møjaa'dyøjk jøts ja nimaktaxkpi jiyujk ñagyuxendyaajkidi jam Dios myøjtsinaadyaajk wingujkp, Dios tja'myatsti jøts wya'andi:

—¡Jade'en, ku Dios janch møj!

5 Jøts yikmadøoy ja kajpxy ja ayuujk mā ja møj tsinaabyajt jam, midi wamp yide'en:

Winjawidi kunuu'kxyjawidi meets ja Dios,

pøn tpadundip pøn twindsø'jkidip

wan tmøjidi wan tmutskidi.

Ku ja Borreek U'nk yikxødu'unt

⁶ Xjats nmadøø y nayide'en ejxim ja mayjaa'y kyajpxyin, sam ja møj nøø øø'tspín wyina'añ jøts ja tsaach møk anaaw, jøts wya'añ yide'en:

janch møj ja Dios! Tø ñaxkida'aky ja kyutujk jøts jade'en xniwindsøn'ajtindit.

⁷⁻⁸ Wan t'øy'ajtyim wan txondaajkyim, wan twinja'wa'am wan twindsø'jka'am.

Tøxi tpaaty ja yja' midi yiktejp Borreek U'nk jøts tmøøtsinaawya'añ tmøøt'etwa'añ ja yjanchja'wibitøjk pøn øy'ajttip wa'ats jaa'y'ajttip.

Jade'en idø'øñ yø tijy sam ja jaa'y ja xøøw ttundi ku y'amajtskidi.

⁹ Xjats ja ankilis xnimaay:

—Ja' jade'en: “Tya'øy'ajttip pøn tø yikway ma ja Borreek U'nk xyøduñ.”

Jøts ja yjaakwa'añ:

—Yø' ayuujk midi tø xjaadyañ, tiy janch yø', Dios tyiy'ajtin yø'.

¹⁰ Xjats ø nagyuxendyaajki ankilis wyingukp jøts nwindso'øgiwya'añ, jøts ø xnimaay:

—Ka'ap jade'en m'adø'øtst; pø tu'ugyixi ja Dios Teety yikwindsø'øgi. Nayide'enxi øts ja nwindso'n'ajtim Jesús yja' nbaduujni sam metsin, sats ja mmijanchja'wibitøjkindi. Ja Jesús kyajpxy y'ayuujk nbagaajpxa'amp pøn jaty ja Dios ja'ajtiyip.

Ja jaa'y pøn ttatsinaapy ja poop kawaay

¹¹ Xjats ø n'ejxpaaty ja tsajp y'awaajch; jamts kyaxi'jky tu'uk ja poop kawaay, ja'ats ja ttatsinaapy pøn øy pøn tiy'ajtin møøt, jøts tpayø'øwya'añ ttidyunwa'añ ja naawii'ñit jaa'y.

12 Janch tøø'kxp ja wyeeen ejxim ja jønyowin, jøts kyubajkøjxp may ja koroni tmøøt'aty. Jamts ja xyøøw yjā'ayi wyimbojkwemp, øy ja pøn tja'ijxy ka'ap ja pøn t'ejxkapy, ja' kø'øm tnija'wip.

13 Amuum ni'jpy ja wyet midi wyet'ajtpy, jøts ja xyøøw, Dios kyajpxy ja' Dios y'ayuujk ja'.

14 May ja myøøtseptumbi pyayø'øyi pøn tso'ondip jap tsajpjøtpy. Amuum poop, øybi wet, wā'ats wet wyet'ajttip jøts tum poop kawaagyøxpti.

15 Japts y'aawjøtpy pyidsimy tu'uk yøñchujx, janch jøøjp ja', ja'ats tyayiktsaachip ja naxwii'ñit jaā'y ku ja møk tniwindsøn'atwā'añ ja naajx ja kajp; møk ja ayo'on ja payø'øyin tyiknaxwā'añ ku ja Dios Teety tø yjanchjot'ambiky.

16 Yjixki'py ja xyøøw yjā'ayi jøts pyuugyixy. Jade'en ja twandijy ku møk ja kutujk tmøøt'aty, nipøn ya naxwiiñ kyajade'eni.

17 Winets ø n'ijxy tu'uk ja ankilis jam xøøw wyindump, jøts tmigajpxy ja jiyujk midi kajkwidejttip tsajpwemp, jøts wyā'añ yide'en:

—Mendi namyukidi jøts xka'adyit x'a'uxidit ja Dios yja',

18 jøts xtsu'utstit xjøø'kxtit ja windsøndøjk ja soldaditøjk. Nayide'en xtsu'utstit ja kawaay jøts pøn ja tatsinaajyip. Niduki'iyi xjøø'kxtit pøn ja jaā'y yiktuujnip jøts pøn midundip, wan tmøji wan tmutski.

19 Xjats ø n'ijxy ja møj ka'øy jiyujk jøts ja windsøndøjk pøn ya naxwiiñ møøt ja syoldaditøjk, ja'agøjxp tø ñamyukyidi ku cheptunwā'andi møøt ja' pøn ttatsinaapy ja poop kawaay.

20 Jøts ja ka'øy jiyujk yiktsuumy møøt ja' pøn nugo win'øø'ndip ñadyijyi ku Dios ja

tkajpxnaxp'i'aty. Jade'en ñadyijyi tnanky'ejxi ja myilagri'ajtin jøts jade'en ja jaa'y twin'ii'ñ jøts yikmo'odit ja møj ka'øy jiyujk y'ejxa'anin jøts jade'en twindsø'øgidit ja y'awanax. Xjats ja møj ka'øy jiyujk møøt ja' midi nugo win'øø'mp yikuwibejpidyi mejyjotp, ma yjanchtøøy yjanča'ay ja nøø.

²¹ Ja'ats ja tya'ookøxti ja myigu'uk midi ja yøñchujx tmøøt'ajtp y'aawjøtpy, jøts ja jiyujk ja yjøl'kxkøxyidi midi kajkwidejttip.

20

Sa ja kutujk midi tukmil jumøjt etp

¹ Xjats ø n'ijxy tu'uk ja ankilis midi tso'omp tsajpjøtpy, jøts ja tkøñ'ity ja ñi'awaajts ja ayodaajk jøts nayide'en tu'uk ja møj pujxkadeen.

² Myajts ja ankilis ja møj ka'øchaa'ñ midi yiktejp møj miku' ja Satanás, jøts yikøxøjch, yikpakxøjch jøts tukmil jumøjt y'ett

³ y'ayo'ot ma yikuwibejpiyi'ñ ayodaajkjøtpy. Jap ñi'adujkpejty jøts ja seeyi yikpiktaajky ja agaj, jade'engøjxp jøts ka'ap ja naxwii'ñit jaa'y nugo ajawi t'ukwin'øø'nit. Tukmil jumøjt y'ayo'ot, winets yikmajtstu'utt øy win'øø'nin.

⁴ Winets ø n'ijxy ja møj windsøndøjk chøønidi jam møj tsinaabyajtkøjxp. Tø yikmo'odi ja kutujk ja møk'ajtin jøts tiidyu'unin ttu'undit. Nayide'en ja yik'ijxy ja anmija'windi pøn ja kyubajk tø wyinakti, ku ja tkajpxwa'kxti ja nwindson'ajtim Jesús yja'. Jade'ents ja Dios yja' tø tpaduujnidi. Ka'ap ja twindsø'øgidi twinjawidi ja møj ka'øy jiyujk jøts nika'ap ja y'ejxa'anin

yikpikta'akti wyimbojkøjxp jøts kyøjølø̄m. Yik'ijxy ku ja yjukpyøkøxti jøts tukmil jumøjt møøt wyindsøn'attit ja Cristo.

⁵ Yø'øts jawyeen jujukpyøktøø, pønts jaaktandøø jaanimts ja yjukpyøktit kunim ja tukmil jumøjt ñaxt.

⁶ Tya'øy'ajtip tyaxondaajkip ja Dios yja' pøn jawyeen jade'en jujukpyøktøø. Ja'ats ja Dios ja'ajtidip jøts ka'ap ja y'ayo'odit ku ja myimajtskpi o'jkin ñaxt. Pyadundip ja Dios yja' jøts møøt wyindsøn'attit ja Cristo tukmil jumøjt.

⁷ Ku wyinaty tø kya'pxy tukmil jumøjt winets yikmajtstu'utt ja Satanás.

⁸ Ku pyidsø'ømt, wyin'øø'mp ja' ja ñaxwii'ñit jaä'y. Nøjkx twin'iiñ nayide'en ja kajp mā yiktijy Gog jøts Magog, jøts ñamyukidit ja tseptumbi niduki'iyi ja syoldadi. Janch namay ja'adi, ka'ap ja myachooni.

⁹ Namyujkidøø jam møj jøgyøjxp jøts tnawidejtkøxti mā jam y'etti pøn jaty ja Dios ja'ajtidip, pøn ja chøjkpy. Xjats ja Dios ja jøøn tnaajtskajxiyii'ñ jap tsajpjøtpy jøts niduki'iyi tyøøgyijxy.

¹⁰ Xjats ja miku' nayide'en yikmaajch ja'agøjxp ku ja jaä'y nugo twin'iiñ. Nay jam yikpiktaajky mejyotp mā yjanchtøøy yjanča'ay ja nøø. Møøt ja' ja møj ka'øy jiyujk, jøts ja' midi nadyejip kugajpxy pøn nugo twin'øø'mp ja ñaxwii'ñit jaä'y. Jamts y'ayo'odit xemikøjxp xinaxy tsunaxy.

Ku ja Dios ttüdyu'unt ja jaä'y mā ja pyoop tsinaabyajt jam

11 Jøts ø n'ijxy tu'uk ja møj tsinaabyajt, poop ja', jam ja Dios chøøni. Xjats ja tsajp, xjats ja naajx tuki'iyi wyindigøøgyijxy Dios wyingujkp, nima niti kya'uk'ejtnei.

12 Jøts ø n'ijxy ja jaa'y, Dios wyingujkp tyanidi pøn tø y'ookti, ja møj ja mutsk ja'adi. Jamts ja nøky yik'ijxy sa tø yjaa'y'atti nidu'uk nidu'uk. Nayide'ents ja nøky jam yik'ejxmi ma ja xyøøw jap yjaabyetyidi pøn jaty ja Dios yja' tø tpaduujni, xjats jade'en niduki'iyi yikpayø'ødyi.

13 Jam ja'adi pøn tø y'ookti mejyjøtpy jøts nayide'en pøn tø y'ookti naxkijxy. Jamts ja yikpayø'ødyi tu'uk tu'uk pøni sa tø yjaa'y'atti.

14 Winets ja Dios tyikjøpkixy ja o'jkin tigøøyin jøts ka' pøn y'uk'ooknit jadigojk. Ja' tøødyip pøn tø tyundigøydi jap mejyjøtpy ma yjanchtøøy yjan-cha'ay ja nøø.

15 Ja' jade'en yikpiktaktip jam, pøn ja xyøøw jap ka'ejttip nøkyjøtpy, pøn tkabadundip ja Dios yja'.

21

Ku ja tsajp ja naajx jadigojk y'øyyi'ñ jemy

1 Nay winets ø n'ijxy ja jemchajp ja jemñaajx jadigojk; pø tøxi ja tsajp ja naajx wyindigøøy midi jawyeen ejt. Nayide'ents ja meyy kya'uk'ejtnaa.

2 Xjats ø n'ijxy tu'uk ja jemgyajp kyida'aky tsajpjøtpy, kunuu'kxy Jerusalén xyøøw'ajtpy, Dios wyingujkp ja chøøñ. Janch tsuj janch xøxy ja kajp, jade'en ja kyaxi'iky ejxim ja jaa'y pyøkwa'añin.

3 Winets nmadøøy møk kyajpxy jap tsajpjøtpy, xjats wya'añ:

—Ejx sa ja Dios tmøøtsinaawya'añ ja naxwii'ñit jaay. Ja' amuum ja'ajtidip jøts ja ja' xemikøjxp tmøøt'ett.

⁴ Yiktigø'øpy ja yjotmaydi ja yjotmay'o'jkindi. Ka'ap ja o'jkin y'uk'ejtnit y'ukpaajtniyit, ka'ap ja jajyi tøøyi t'uk'ejxnit; sam tø y'uk'ityin, tø ja ñaxy.

⁵ Xjats ja wyaañ pøn jam tsinaapy møj tsinaabyajtkøjxp:

—Uk'ejxim sa øts tuki'iyi jemy nyik'øyigyøxt.

Xjats jade'en wyangojmi:

—Jaabyat ya'at ayuujk ja'agøjxp ku tyiyi yjanchi, ka' ma ndagudsø'jka'ant.

⁶ Winets øts xnimaagyojmi jøts yide'en wya'añ:

—Tø y'øyigyixy. Øts idø'on nyiktso'ondaajk tuki'iyi jøts nayide'en nyikjøpkøxt. Pøni pøn tøøjtšip, øts ja nøø ja nmo'op midi yikjujky'ajtp xemikøjxp, jøts may'ajt ja'.

⁷ Pøni pøn tmimajadaajkip ja miku' yja', ja'ats nmo'op ja øy'ajtin; jade'ents øts ja n'u'nk'att jøts nmøøt'ett xemikøjxp.

⁸ Pøn tkawamp øts nja', pøn tkamibøjqp, pøn xkatsojkip øts nja', pøn yikjaa'y'o'kp, pøn ka'øyjaa'y'ajtp, pøn ja miku' yja' tyiktuujnip, pøn twindsø'jkip ja maxandsaa, pøn taay'ajttip, ja' nøjkkøxtip xemikøjxp jam mejyjotp ma yjanchtøøy yjancha'ay ja nøø.

Tsu kyaxi'iky ja jemgyajp Jerusalén

⁹ Winets tu'uk myiiñ ja ñiwixujkpi ankilis midi ojts tyikmiñ ja wixujkpi ayo'on ya naxwiiñ, jøts ø xnimaay:

—Men, jøts ø nduk'ext ja janchja'wibitøjk pøn møøt y'ettit ja Borreek U'nk.

10 Nayi kumaa'yjõtpy ja Espíritu Santo xuk'ijxy, ku øts ja ankilis jam mõj kojpkøjxp xyiknijkxy, jøts ø xuk'ijxy ja kunuu'kxy jemgyajp, ja Jerusalén midi kidakp tsajpjõtpy jam Dios wyingujkp.

11 Janch tsuj janch tøø'kxp ja kajp sam ja Dios chinaadyaajkin, jade'en chamamy ejxim ja wa'ats tsaadøø'kxpa'an, tajajna xp jade'en sam ja wa'ats keega'an.

12 Køjxp nabojts'awidity ja kajp jøts makmajtsk ja agaj tjagyepy, jamts ja ankilis tyanidi ma jaty ja agaj. Jam agajkøjxp kyøxja'ayidi ja xyøøw pøn ja Israelit jaa'y y'aadsip kyugojip, namakmajtsk idøøn ja'adi jøts tu'uk tu'uk ja agaj ja xyøøw tmøøt'ajtti.

13 Tigøøk ja agaj tyañ aga'ñ tso'ampy, jøts ja jadigøøkp i agaj tyañ anajy tso'ampy. Xjats ja jadigøøk agaj tyanmi windujy tso'ampy, nayide'en jadigøøk agaj tyañ jixkøøm tso'ampy.

14 Makmajtsk ja tsaä yiktapojsøø'ñ ja pøch, jøts tu'uk jaty ja tmøøt'aty ja xyøøw pøn jaty ja Jesús kyudanaabyi'ajtpy.

15 Ja ankilis midi ø xmimadyakp jam ja takejpx ja tmøødi, tum oori, xjats ttakijpxy winøønin ñabojts'awidityi ja kajp, jøts nayide'en winøønin myøji ja agaj.

16 Kwadradi ja kajp, ni sudso'ampy kyayøñi kyakoni. Majtsk mil ja majtsk magøpxy kilometri tuktamajñ jaty, jøts nayide'en kyøxpi.

17 Winets nayide'en tkijpxy ja pøch, tugui'pxy myaktaxk metri ja myajpx'ajtin tjagyepy. Jade'en ja ankilis tkijpxy sam adøm nguijpxyin.

18 Amuum jaspe tsaä tø ttaapøch, jøts ja kajp amuum oori ja', jøts wa'ats keegi kyaxi'iky.

19 Ma ja makmajtskpi tsaa tø yiktapojtsøøñ, mayjøøjp ja øybi tsaa'u'nk tø yiktaxøxy. Ja myidu'ukpi tsaa tmøøt'aty ja jaspe, jøts ja myimajtskpi tsaa tmøøt'aty ja zafiro. Ja myidigøøkpi tmøøt'aty ja ágata, jøts ja myimaktaxkpi tmøøt'aty ja esmeralda.

20 Ja myimagoxkpi tsaa txox'aty ja ónice, jøts ja myidudujkpi tsaa txox'aty ja cornalina. Ja myiwixujkpi tsaa txox'aty ja crisólito jøts ja myiduktujkpi txox'aty ja berilo. Ja myidaxujkpi tsaa txox'aty ja topacio jøts ja myimajkpi tsaa txox'aty ja crisoprasa. Ja myimaktu'ukpi tsaa txox'aty ja jacinto jøts ja myimakmajtskpi txox'aty ja amatista.

21 Tum perla ja makmajtskpi agaj, jøts amuum oorí ja møj tuu' midi najxp kajpjotp, jajp tsamamp ja'.

22 Ka'ap ja tsaptøjk jam yik'ijxy jemgyajpjotp. Ka'ap ja chøkyi, kumi amuum ja Dios ja tkajp'aty møøt ja Borreek U'nk.

23 Ka'ap ja chøkyi jøts ja xøøw ja po' jam y'a'nt kajpjotp. Kø'øm ja Dios Teety jøts ja Borreek U'nk ja y'aju'uk ja y'ajaj tyikjajt tyiktøø'kxt.

24 Nay ja' tkudøø'kxidip tkujajidip ja naxwii'ñit jaay pøn tø ñitso'ok'atti, jøts nayide'en ja windsøndøjkti pøn ja y'øy'ajtin jam tø tminøjkxti.

25 Awa'ats jam y'ity ma ja pøch agaj jam. Nijuuni jam kyakoodsí, xiiñ jam y'ity.

26 Xjats jam tminøjkxti ja naxwii'ñit jaay ja y'øy'ajtin ja wya'ats'ajtin;

27 ka'ap jam tyøkit pøn ka'øy'ajtip, pøn ja myigu'uk nugo twin'øø'mp twindaay'ajtp jøts o

ti tkadami'ejxiwya'añ. Ja'ayi jam tøjkidip pøn ja xyøøw jap jaabyety jap nøkyjōtpy, mā jap y'ity ja jaa'y ja xyøøw pøn jujky'ajtip xemikōjxp. Ja'abi nøky tmøøt'ajtp ja Borreek U'nk.

22

¹ Xjats ø xuk'ijxy ja ankilis tu'uk ja møj nøø. Midi yik'ukp janch wa'ats ja', ja'ats xyikjujky'ajtim xemikōjxp. Janch ti'kxy ja', jōts ja jam pyidsimy mā ja Dios Teety chøøni møøt ja Borreek U'nk.

² Jamts ja møj tuu' kujk'am yø'øy ja nøø. Adsow aduuk ja kipy jam yøñ nøøba'am. Ja' tyøøm yikta-jujky'ajtp xemikōjxp. Wimbo' wimbo' ja tyøøm'aty jōts ja y'aay tsøøy'aty ja naxwii'ñit jaa'y.

³ Pøn jap tsinaadyip ka' pøn y'ukjemñimaa'yniyi y'uktenimaa'yniyi. Ja Dios Teety jam tu'ugyi ejtp møøt ja Borreek U'nk, ja'ats windsø'jkiiyidip ja yjanchja'wibitōjk.

⁴ Ejxiyidip nijawiyidip wemp'am ja Dios Teety, jōts nay ja xyøøw myøøt'ajtidip wyimbojkwemp.

⁵ Ka'ap ja koots'ajtin jam y'uk'ejtnit; ka'ap ja jaj ka'ap ja xøøw t'ukyiktunit; Dios Teety tkujajip tkudøø'kxiip, ja'ats jam windsøn'attip xemikōjxp.

Wingomp ja' ku ja Jesucristo mye'ent

⁶ Winets ja ankilis xnimaay yide'en:

—Tiy janch ya'at ayuujk midi ixyam tø xjaadyañ, ka' nugo xkudsø'øgit. Nay ja Dios Teety pøn y'ijty tyukajpxwa'kxpy ja kyugajpxy, tōts ja nayide'en tkejxy ja y'ankilis jōts ttukmado'ot ja pyadumbi pyabōjkpi sa tsojk yjatwa'añ kyubatwa'añ.

⁷ Nøøm ja nwindson'ajtim:

—¡Me'emp øts tsojk! ¡Tya'øy'ajttip tya-jotkujk'ajttip pøn ja Dios kyajpxy tmøjpiktaajkip sa yap nøkyjøtpy yjaabyetyi!

⁸ Xjats øts nmadøøy n'ijxy kø'øm sa øts ya'at nøkyjøtpy tø njaadyañ. Winets øts ja ankilis wyingujky nagyuxendyaajki sam øts ja xuk'ijxy jøts øts ja nwindso'øgit.

⁹ Jøts øts ja xnimaay:

—Ka'ap jade'en m'adø'øtst; pø tu'ugyixi ja Dios Teety yikwindsø'øgi. Nayide'enxi øts ja nwindso'n'ajtim Jesús yja' nbaduujni sam metsin, sats ja mijanchja'wibitøjkindi, jøts niduki'iyi pøn jaty tmøjpiktaap midi yap nøkyjøtpy jaadyañ.

¹⁰ Jøts nayide'en ja ankilis xnimaay:

—Ka' nugo x'amaatsk'att ja Dios kyajpxy midi yap nøkyjøtpy jaadyañ. Wíngompxi jøts yjatt kyubatt jade'en.

¹¹ Wan jade'en tjaa'y'atti pøn ka'øy'ajttip, jøts pøn ja Dios yja' tpaduujnip, wañim ja tyikyø'ødyi jade'en ja yjaa'y'ajtin.

¹² Yide'ents ja nwindso'n'ajtim wya'añ:

—Tsojk ø nme'ent jøts ø nmime'ent ja øy'ajtin. Ja'ats ndamay'atp nidu'uk nidu'uk sa tø yjaa'y'atti.

¹³ Øts idø'on nyiktso'ondaajk tuki'iyi jøts nayide'en nyikjøpkøxt.

¹⁴ Tya'øy'ajttip tyajotkujk'ajttip pøn tø ñitso'ok'aty. Awa'ats ja tyuu'di jøts ja tyøkidit jam kunuu'kxy kajpjotp. Jamts tpaattit ja kipy midi jam yiktajujky'ajtp xemikøjxp.

¹⁵ Ka'ap jam tyøkidit pøn ka'øyjaa'y'ajttip pøn ja miku' yja' tpaduujnidip, pøn maa'tstip,

yikjaa'y'oo'ktip, jøts pøn ja myigu'uk nugo twin'øø'mp.

16 —Tø øts ja n'ankilis nguexy jøts tuki'iyi yiknigajpxkøxt ya'at Dios kyajpxy, jøts jade'en yiknijawit pøn jaty ja Dios ja'ajtidip jam niwixujkpi kajp. Øts ndeety'ap'ajtpy ja møj windsøn David. Jade'en øts ja naxwii'ñit jaa'y nyikujajtaagi sam ja møj jaxyøøw midi jøpyidsømp.

17 Xjats ja Espíritu Santo jøts ja nwindson'ajtim yjanchja'wibitøjk wya'andi jøts ø nwindson'ajtim yiknøjmi:

—jMen!

Pøn jaty tmadoop yø'øbi ayuujk wan nayide'en twa'andi:

—jMen!

Jøts pøn ttsojpk ja øy'ajtin ja xondaajkin wan tmiñ jøts tpaatt ja may'ajt.

18 Ixyam ø nnigajpxy pøn jaty yam tmadoop ja Dios kyajpxy sam yap nøkyjøtpy yjaabyetyi: Pøni pøn nugo tyiktigajtsp ya'at ayuujk jøts ne'egi tiy tijy midi ka' tyiy'ajtin, Diosts ja ayo'on mo'ojip sam yap nøkyjøtpy yja'ayi.

19 Pøni pøn yø Dios y'ayuujk tyiktigajtsip jøts ka'pxy tka'ukajpxnidi sam yap nøkyjøtpy yja'ayi, Diosts ja pøjkiñip ja y'øy'ajtin jøts ka' tyøkidit ma ja kunuu'kxkyajp jam midi yø nøky ñigajpxpy.

20 Xjats ja nwindson'ajtim wya'añ pøn ya'at tnigajpxp:

—Tsojk nme'ent.

Jøts ø n'adsojimbijty:

—Øy jade'en. jMen, nwindson'ajtim Jesús!

21 Ja nwindson'ajtim Jesucristo mgunuu'kxidip meets niduki'iyi. Jade'en idø'on ja y'ejxi tyiyi.

**Ja øgyajpxy ja ømyadya'aky midi xukpaajtimp
ja nitso'ok'ajtin
New Testament in Mixe, Tlahuitoltepec
(MX:mxp:Mixe, Tlahuitoltepec)**

copyright © 1987 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixe, Tlahuitoltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Tlahuitoltepec [mxp], Mexico

Copyright Information

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Tlahuitoltepec

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

422dcf73-46a5-5403-b423-8406ed76ac1d